

N Nr.22

2. NOVEMBER-NUMMER 1943

Beigia 3 fr. / Böhmen-Mähren 4 kr. / Bulgaria 8 lewa / Danmark 50 øre / Finland 4.50 mk. / Frankrike 5 fr. / Hellas 600 drs. / Italia 3 lire / Kroatia 10 kunas / Nederland 25 cents / Norge 50 øre / Portugal 2 esc. / Romania 25 lei / Sverige 55 øre / Sveits 50 rappen / Serbia 10 dinaar / Slovakia 3 ks. / Spania 1.50 pts. / Tyrkia 20 kurus / Ungarn 50 fillér / Sørsteiermark, Ostland 40 Pfg.

Signal



Uten motor!

Biler, tunge våpen og luftlandetropper bærer lasteglideren i skroget. Når det løsnes fra trekk-flyet, blir det lydløst fram mot slagets brennpunkt

PK-foto: Krigskorrespondent Wandelier



SIGNAL

BRINGER:

Krigen som verdenskamp

I Mohamed-Ali-klubben i Kairo	2
Det 10. kompani etter sekstenhundre dager	11

Det nye verdensbilde — Europas framtid

Ti teser til verdensdiskusjonen.	
Krigens og framtidens økonomiske problemer	3
En feilslutning. Litt om innflytelsessfærer i Europa.	
Av Giselher Wirsing	8

Hvordan vi lever

Farlige lokkefugler. Nye veger for bekjempelsen av skadeinsektenes i vindyrkingen	25
Hygge mellom nisjer og karnapper Nødleiligheter vakkert utstyrt	28
En veg. Dr. Hugo Ibscher, den verdensberømte konservator	30
Det dansende A. Fra den første europeiske legne-filmskole	35

COPYRIGHT 1943 BY DEUTSCHER VERLAG BERLIN

FOR FEDRELANDET

En reiser omtrent 2800 kilometer med toget fra Moskva over Samara Kasalansk gjennom Vest-Turkestan til Tasjkent. Denne hovedstad i Turkestan, den fra Moskva ledede skinnrepublikk, er Veli Kajum Chans fødeby. Alt som ung mann kom han inn i nasjonale kretser, som vilde en fullstendig løsrivelse fra det sovjetrussiske fremmedherredømme. Som 20åring reiste Veli Kajum Chan til Tyskland, med hjelp fra regjeringen i naborepublikken Buchara, som i det stille likeledes var nasjonal-sinnet. I 1929 ble komplottet oppdaget. Buchararegjeringen ble forvist eller skutt, og Veli Kajum Chan ble dømt til døden.

I Tyskland utfoldet den unge student ved landbrukshøgskolen i Berlin en livlig politisk virksomhet som forfatter. Etter å ha besøkt høgskolen for politikk, tok han fatt på studiet av den økonomiske, kulturelle og sosiale nyoppbygging av det stortyske rike. Ved begynnelsen av den tysk-sovjetrussiske krig var Veli Kajum Chan rådgiver for militære og sivile tyske myndigheter i turkestaniske spørsmål. Dessuten samlet og re-

VELI KAJUM CHAN



PK-foto: Krigskorrespondent Weidenbaum

gistrerte han de turkestaniske krigsfanger og opprettet den nasjonal-turkestaniske frivilliglegion av det store antall antibolsjevikkiske innstilte landsmenn. Denne viljesterke og utholdende patriot talte i aviser, tidskrifter og brosjyrer, som utkom på hans morsmål, i kringkastingsutsendelser og foredrag til sine tilhengere i heimlandet og likeledes til legionens feltbataljoner.

I MOHAMED ALI-KLUBBEN

Den følgende artikkel er skrevet over en fangen britisk offisers notiser. Den gjenspeiler den herskende stemning i det engelske offiserskorps

„Gentlemen — the king“. Stolene skyves tilbake. Et øyeblikk står de ubevegelige ved det lange bordet fra generalen til yngste løytnant. Generalen kaster enno et sekund et prøvende blikk henover ansiktene som rødmer lett av vinen og som no er stivnet til ubevegelige masker. Hans øyne, hvis ironiske blink er fryktet av alle underordnede, er kalde og allikevel søkende. Der mangler mange som var til stede i Mohamed-Ali-klubben i Kairo før utmarsjen, før Tobruk, før el Alamein.

„Tyskerne holder dog på det gamle testament. Øye for øye og tann for tann.“ Generalen hever med disse ord taflet og vinker til side commander Rowlette, idet han trekker seg tilbake til kaminhjørnet til en whisky. Egentlig holder ikke generalen særlig av commander Rowlette. Han er en utmerket offiser og har bak seg de fleste fiendetokter av alle de RAF-kommandører som er stasjonert i Egypt. Men mannen er i besittelse av en selvstendighetens styrke som hverken lar seg skremme eller knekke.

„Sorry, Rowlette“, begynner generalen, idet de nesten en smule forlegne sitter overfor hverandre, „De vilde heller blitt i Italia. Jeg skjønner det. Men der går det jo no ganske godt av seg selv. Vi har mer bruk for Dem her.“

„Ja, sir,“ svarer Rowlette, „de er framleis utrolig seige. Men etter Salerno er det klart at vi vil trenge dem tilbake nordover. Det var jo også stadig bare et par divisjoner mot oss. Hvor lenge skal hele svindelen egentlig vare enno, sir? Vil man også ha mer bruk for meg her når bolsjevikene drar inn i Berlin?“

„Det vilde glede meg om vi alle kunde være med da, Rowlette“, svarer generalen, idet han med flid overhørte uttrykket „bolsjevikene“. „Vi hadde kanskje mest av alle fortjent det.“

„Jeg frykter bare for en ting, sir“, fortsatte Rowlette hardnakket, „Stalin vil være der tidligere enn vi. Kanskje overalt, sir. På Balkan, ved Dardanellene og endog i Tyskland. Jeg har nettopp sett det italienske kommunist-pakket. De ble skutt sønder og sammen av tyskerne. Resten som krøp ut av hulene, mottok oss med røde flagg. De ble straks arrestert. Men alle spurte vi oss selv, kjemper vi virkelig for denne mobben slik man forteller oss det daglig?“

„Tøv, Rowlette. De tenker for meget. Vi vil måtte overlate den røde armé et par land som den holder besatt til vi slutter endelig fred. Karene er utblødd nok. Vi vil da snarest buksere dem ut igjen.“

„Sir, jeg vil gjerne vite hvilket land den røde djevel har oppgitt igjen frivillig hvor han hadde satt seg fast? Det er jo nettopp tingen. Da den kommunistiske mobben mottok oss på vegene i Calabria, sa den lille frekke løytnant Garfield: Se Neapel og dø! Alle som var der, er helt overbeviste om at hvor Stalin engang er, der vil han støtte seg til denne mobben, og der

vil han også bli. Jeg er redd for at vi allerede kjemper for ham. Vi må også kjempe mot ham, sir.“

„De er i det skeptiske hjørnet, dag, Rowlette. De glemmer yankeene, i er ikke alene.“

„Nettopp dem glemmer jeg ikke, sir. Men når moroen er over her, begynner den først med japsene. Vi må da alle over dit. Intet å gjøre med det. Alene klarer de det aldri — og de røde har da fritt spill i Europa. Kanskje også heime, sir!“

„Tøv, Rowlette, vi vet jo alle så noen lunde hvor vi stammer fra og hvor vi hører hen. Vil De påstå at Churchill eller noen annen av oss vil innlate seg for alvor med disse proleterer og mordere? Tror De vi vil ha de ærede moskvaforbundsbrødre foran vår egen dør? Vi er da ingen selvmordere! Tyskerne vil gjøre russerne så kaputt at vi vil spille fjørball med dette utskuddet når de engang er kommet fram til Weichsel. Likevekt i Europa, min venn, det er det beste vern for den kjære gamle Bank of England.“

„Med tyskerne ja, sir, det innrømmer jeg. Men bryter den tyske front sammen, da heter det: enten eller. Og dette eller betyr slutten på den gamle herlighet.“

„De mener altså rett, og slett, Rowlette, at vi ikke kan holde den røde armé i sjakk, fordi vi må kjempe videre i det fjerne østen? Men det er jo umulig! Det er ganske enkelt sinnssvakt, Rowlette! Ser De, jeg er en gammel soldat og har i mitt liv sovet mer på en feltseng enn under dundyner. Jeg har aldri påstått at jeg har forstått så meget av det våre folk gjør i London. Men en så blodig krig som den vi har bak oss i Afrika, fører man da ikke for at andre skal vinne den. Det er slemt nok en tid å måtte sitte ved samme bord som disse røde karene.“

„Historien er også utrolig, sir, etterat vi her i Mohamed-Ali-klubben har spist så godt, men det er allikevel bare et år siden vi fryktet for at Rommel snart vilde komme til å spise her. Allikevel, sir, historien er sann, frykter jeg. Hvis vi vil holde Europa mot bolsjevikene, kan vi ikke kjempe mot japsene. Men mot japsene må vi kjempe, fordi yankeene ellers kan føre oss bak lyset. Dessuten ligger mer enn halvdelen av det vi eier derborte. Begge deler kan vi ikke gjøre. Men når vi bare gjør ett, taper vi Europa, og onkel Joseph står snart der hvor Hitler no står og enno et skritt lenger.“

„Det vilde jo bety, Rowlette, at når vi seirer, begynner en tredje verdenskrig. Det klarer vi ikke, min venn, fordi det overstiger våre krefter. Vi seirer da ikke for å gå under.“

„Vi har ikke seiret enno, sir!“

„Riktig nok.“

Eksellensen reiste seg plutselig, gikk noe stiv gjennom rommet og ba om bilen.

„Hvorfor snakker den gamle mannen så meget?“, sa løytnant Garfield og trakk på skuldrene.

Ti teser til verdensdiskusjonen

Professor Hunke om de mest brennende økonomiske problemer i krigen og framtiden

Jo mer krigen nærmer seg den avgjørende fase, desto sterkere og alvorligere blir spørsmålet, hva som egentlig til syvende og sist vil avgjøre den, og hvilke idéer vil erobre seg verden med denne avgjørelsen. Jo hardere og ubønnhørligere kampen blir, desto klarere kommer også de vesentlige tegn fram i dagen. I de følgende kapitler har forfatteren gjort et forsøk på å besvare de viktigste spørsmål, som krigen — sett fra den økonomiske side — stiller for nutiden og framtiden

Det er tre kategorier av problemer som i stadig stigende grad beskjeftiger både de praktisk arbeidende og de vitenskapelig innstilte nasjonaløkonomer: ødeleggelse av velstanden og muligheten for dens gjenopprettelse, betydningen av den økonomiske krigføring med henblikk på krigens utgang og framtidens økonomiske ordning.

En granat — et hagebyhus

Hva ødeleggelsen av velstanden angår, så kan det ikke bestrides at vår tid står i ødeleggelsens tegn. Og hvis det er næringslivets oppgave å skape formuer og velstand, så triumferer nå om dagen det diametralt motsatte prinsipp. Skipsvrakene, ilds-luen over byene og ruinene av husene er et tegn på ødeleggelse av generasjoners arbeid og formue. Når f. eks. et hundre tusen mennesker blir husville, så har dermed 30 000 familier mistet alt det de hadde, og nasjonalformuen er minsket med minst en halv milliard riksmark.

Hertil kommer det annet moment som i og for seg er enno viktigere, nemlig at en stor del av de arbeidende mennesker i alle krigførende land er kommet ut av det produktive fredelige arbeid og nå praktisk talt bare arbeider for å ødelegge motstanderen. Det er derfor ikke overraskende at Det tyske rikes gjeld ved midten av inneværende år var steget til 200 milliarder riksmark. Storbritannias til 18 milliarder pund eller 180 milliarder riksmark og De forente staters til ca. 140 milliarder dollar eller 350 milliarder riksmark. Riktignok betyr statsgjeld for vedkommende stat ikke den belastning som



Skutt i luften. For å kunne bestride denne krigens kjempemessige oppbud, klatrer England (i framstillingen ovenfor til høyre) bort sitt imperium. Det setter ikke minst Canadas, Afrikas og Indias rikdommer på spill. Etter krigens slutt ser det seg stilt overfor spørsmålet om arbeidsløsheten. Likeså går det for seg i Amerika (ovenfor til venstre), som ved siden av den truende

arbeidsløshet også kommer til å stå overfor det uløste negerproblem, og hvis sinnløse gulltresor i Fort Knox venter forgjeves på en sinnrig „løsning“. Men Tyskland (i framstillingen nedenunder) måtte avbryte det kjempemessige arbeid med hagebyanlegg, veger og storslåtte sosiale innretninger og offentlige byggverk, som var påbegynt i fredstid, for i stedet å produsere for krigen

den enkelte privatmann utsettes for når han er kommet i gjeld, men den gir dog et fingerpek om i hvilken grad arbeidskraft og varer er unndratt menneskenes fredelige forbruk og hvilke verdier der før eller seinere må erstattes. En behøver bare å tenke på det eksempel som der Führer en gang brukte, da han pekte på at for en av de tunge granater kunde en bygge nesten et helt hagebyhus. Denne sammenlikning illustrerer på en utmerket måte hva denne krig ødelegger av sosiale forhåpninger og fredelig produksjon.

Den som vil ta stilling til disse kjensgjerninger, kan ikke være i tvil om at denne ødeleggelse av økonomiske verdier og dette tap av millioner av mennesker for den fredelige produksjon, samt ofret av sunnhet og blod, betyr en fryktelig årelatning for enhver nasjon. De betyr imidlertid, sett fra det prinsipielle standpunkt at det dreier seg om et folk som kjemper for sitt livsrom og sin leverett, sluttelig intet annet enn når millioner av mennesker i årevis er arbeidsløse, og de er av mindre betydning enn når nasjonen ikke lenger har kraft og plass til å garantere sine barn rett til arbeid. Det er blitt beregnet at det tyske folk fra 1918 til slutten av september 1931 hadde tapt nesten 5 milliarder arbeidsdager, det vil si at det har mistet arbeid og kastet bort i utgifter til uproduktiv fortæring i form av arbeidsløshetsbidrag et beløp på ca. 50 milliarder riksmark. Hertil kan jeg tilføye at det under den fortsatte arbeidsløshet inntil denne ble helt avskaffet, oppsto et ytterligere tap av 50 milliarder riksmark på grunn av arbeidsløshet. Alt i alt har altså den tyske nasjonaløkonomi bare gjennom arbeidsløshet — og det praktisk i løpet av ti år — tapt over 100 milliarder riksmark. Dette formuestap var på sett og vis prisen — riktignok en høy pris for den nasjonaløkonomiske erkjennelse at et folk alltid er så rikt som det formår å organisere arbeid. Tyskland står no for annen gang i kamp for å sikre retten til arbeid for den tyske nasjon på samme måte som det i fredelig arbeid etter 1933 opponerte mot økonomisk overtro og politisk ufornuft. Sett på dette nasjonaløkonomiske grunnlag er rikets krigsgjeld den pris som betales for sikkerheten for at framtidige generasjoner kan gå til sitt arbeid i fred. En meget høy pris. Men la oss ikke glemme at det dyreste av alt, hva en forsvarsmakt og en krig enn måtte koste, er en nasjons vergeløshet, og la oss huske på de muligheter som åpner seg når bare en del av de hindringer forsvinner som gjennom århundrer systematisk har ødelagt dette kontinents fred og velfærd.

USA's nimbus forgår

En annen overlegging som straks melder seg, er riktignok likeså uigjen-

drivelig: Et folk kan ved hjelp av sin industri bare til en viss grad utruste og opprettholde sin forsvarsmakt. Dette har Lorenz von Stein en gang gitt et pregnant uttrykk for: „Hærbudsjettet er den premie som et folk betaler for sin borgerlige og økonomiske selvstendighet.“

Denne betraktning spiller i dag hele verden over en rolle ved vurderingen av andelen av den økonomiske krigsførsel med henblik på krigens utfall, d. v. s. ved beregningen av den økonomiske krigspotensial.

I ethvert fall er Tyskland klar over at veldige økonomiske makter, det engelske imperium, det nordamerikanske kontinent og de tilsynelatende uttømmelige krefter i Sovjetunionen er ført i marken mot Tyskland. En må være oppmerksom på følgende av prinsipiell betydning: Den største fare for Tyskland ligger deri at det kunde la seg imponere av den fiendtlige krigspotensialens muligheter. USAs nimbus, som er spesielt forlokkende, har riktignok en real, men også en suggestiv side. De reale muligheter må Tyskland søke å møte med tilsvarende produksjon, de suggestive må det tilintetgjøre. Det kan jo ikke bestrides at Europa inntil Amerika ble oppdaget, eksisterte av egen kraft, at de europeiske land ikke lenger er de „habenichtse“ som de var før, at den japanske forbundsfele har berøvet De forente stater vesentlige ubegrensede muligheter, og at det europeiske kontinent i dag byr på økonomiske muligheter som for det første ikke sto til vår rådighet i den første verdenskrig, og for det annet enno ikke er helt utnyttet. Jeg minner her bare om den kjensgjerning at nesten alle europeiske land ved begynnelsen av det femte krigsår trass i blokaden kunde forhøye sine brødrasjoner. Det er ingen tvil om at Europa ved tilsvarende utnyttelse av sitt råstoff-, arbeids- og næringsmiddelpotensial på lang sikt ikke vil kunne slås.

Det avgjørende er imidlertid følgende erkjennelse: Det er ikke de absolutte produksjonskrefter der alltid blir stillt overfor hverandre, som i dag gir et klart bilde av de krigspotensialer som bekjemper hinannen, men det er de frigjorte produksjonskrefter, d. v. s. de som praktisk kan bli stillt til tjeneste for våpnene. Den som produserer meget jern og olje, har brukt meget jern og olje i fredstid, og vil heller ikke i krig kunne gi avkall på visse viktige deler av den sivile industri. Det gis også her bare en industri, som tjener enten freden eller rustningen. Og på samme måte som den nasjon er den militært sterkeste der setter inn alle sine menneskereserver i krigen, så er det folk økonomisk det sterkeste som konsentrerer sin produksjonskraft på krigen. Erfaringen fra denne krig har i mellomtiden bekreftet at det i førkrigstiden så heftig omstridte spørsmål, om

det gis en isolert rustningsindustri eller rustningsproduksjon, må besvares i favør av sistnevnte oppfatning, hvilket faller sammen med den nasjonalsosialistiske doktrin. Når imidlertid den for rustningsformål frigjorte produksjonskraft er av avgjørende betydning, da kan en utvilsomt forhøye det tyske krigspotensial ved å frigjøre flest mulige krefter for rustningsproduksjonen. Chansen til seier kan sis å være proporsjonal med folkets evne til å innskrenke sitt forbruk.

Planlagt knapphet — planlagt velstand

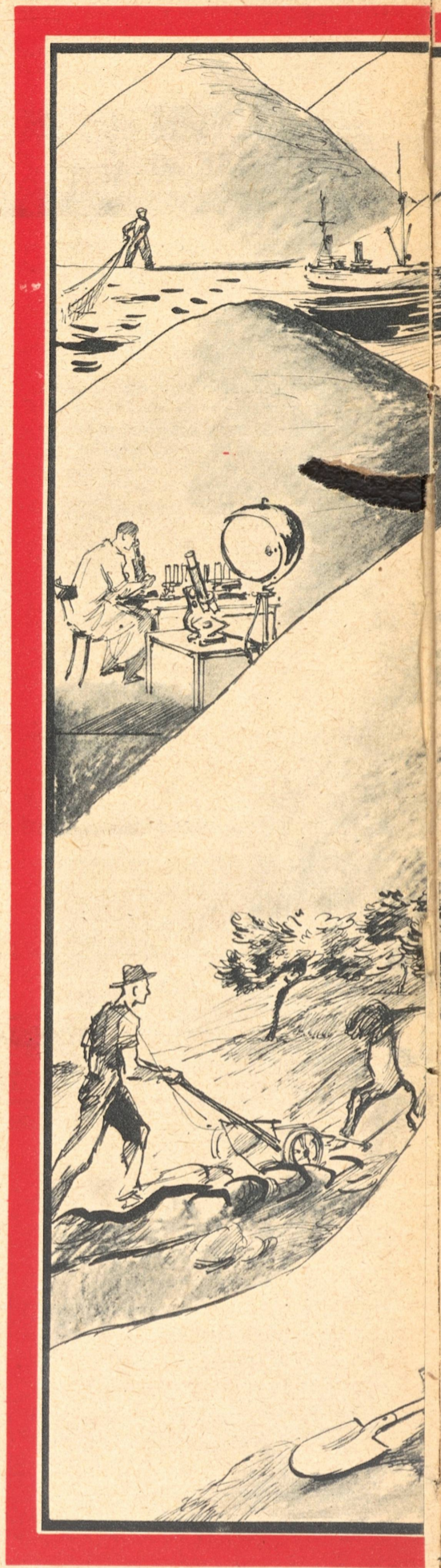
Bak den nuværende veldige kamp dekker et slør den framtidige verden. Den overflatiske betrakter kan ofte få inntrykk av at den frie økonomis front er i kamp med den bundne økonomis front. Ved en mer inngående undersøkelse kommer en imidlertid til den oppfatning at det hele verden over, helt uavhengig av spørsmålet om autoritært regime eller demokrati, blir kjempet om de samme problemer, som Tyskland for år tilbake som den første begynte løsningen av.

Den som følger med i motstanderens lovgivning, i de fiendtlige lands indre og ytre reformplaner, deres politiske partiers programmer og planer, kan ikke frigjøre seg fra det inntrykk at det midt under krigen, hvor den militære og politiske seier enno ikke er avgjort, ikke kan være tvil om de nye idéers seier på næringslivets og sosialpolitikens område.

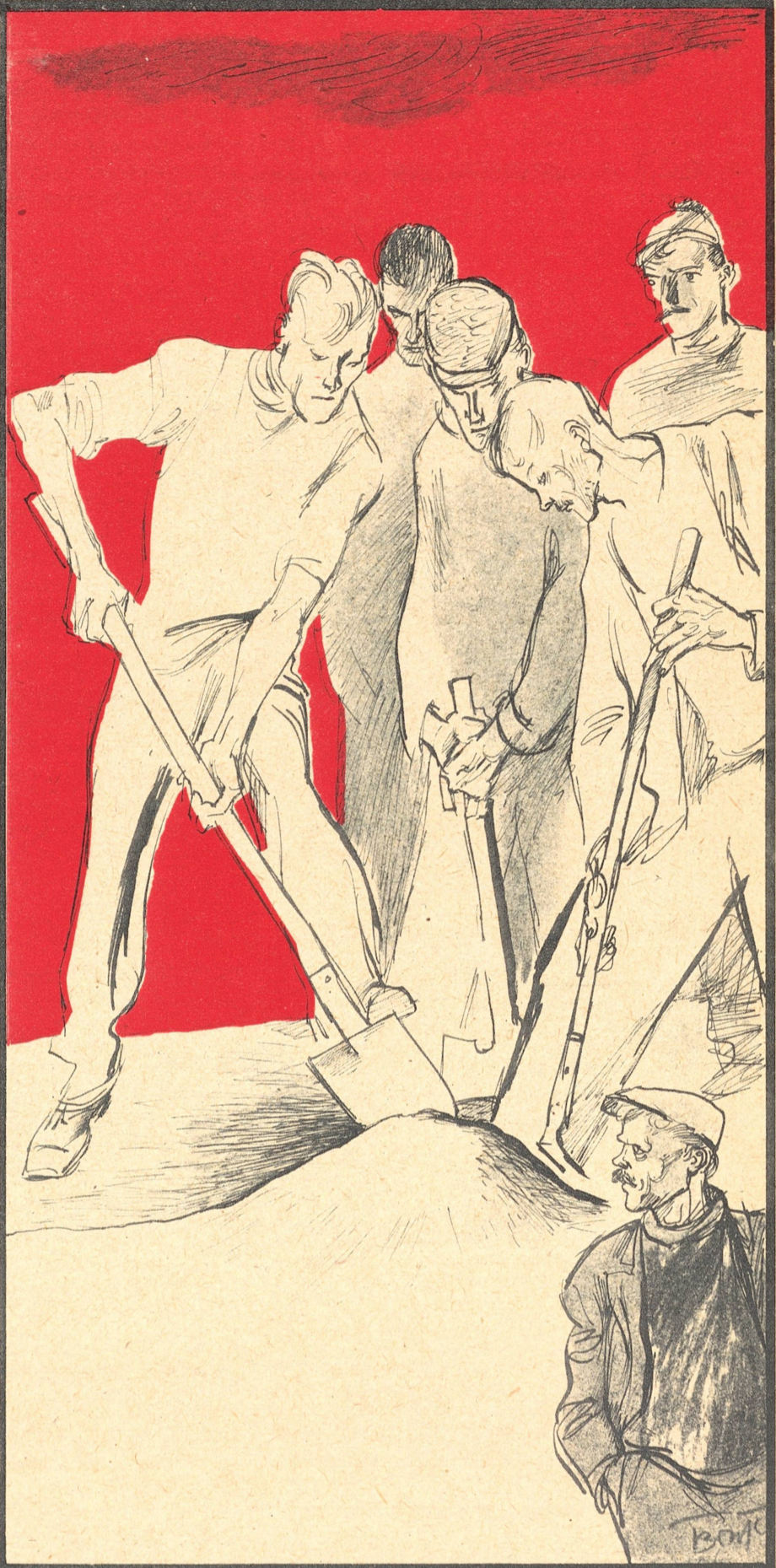
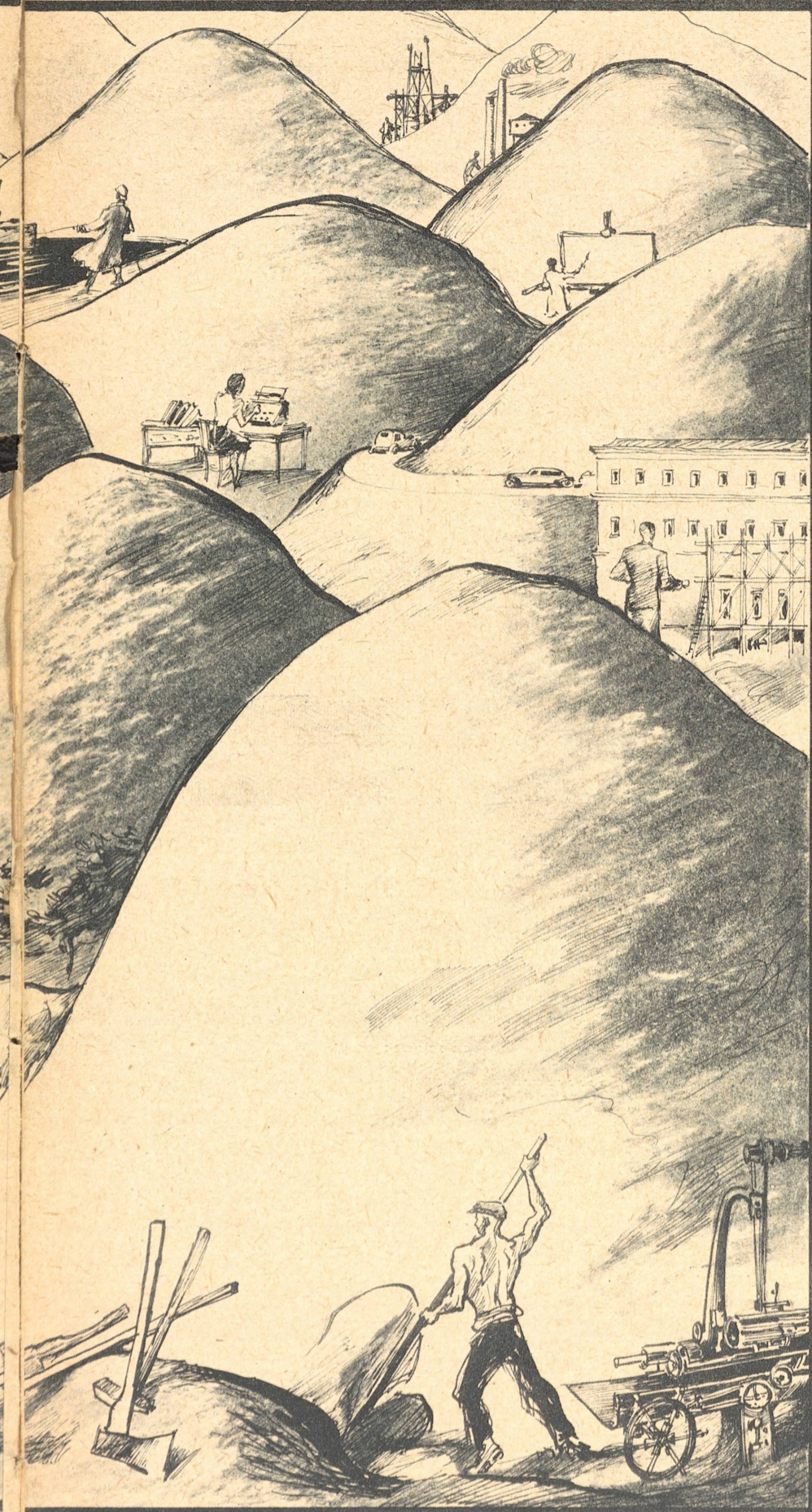
De tallrike stemmer som foreligger fra fiendens leir, og som befatter seg med de økonomiske forhold etter krigen, er alle enige i at de fiendtlige stater er tilbøyelige til å godta prinsippet om at staten skal ha den øverste ledelse av næringslivet. Således krever Labour-party at „almen velstand må gå foran privat fortjeneste“. De konservatives program tar sikte på „en temmelig vidtgående kontroll av industrien“. Den britiske innenriksminister Morrison gjør seg til talsmann for „den mektige idé om en sosial kontroll som det britiske folk ønsker å se virkeliggjort i sitt næringsliv“. I USA krever en „avskaffelse av det kaos som hersker med hensyn til varenes fordeling“ og „større statskontroll med det hele næringsliv i overensstemmelse med den tendens som har gjort seg gjeldende i det siste århundre“. Således søker en overalt etter bedre muligheter for den nasjonale og internasjonale varefordeling og streber etter overgangen „fra en verden med planlagt knapphet til en verden med planlagt velstand“.

Full beskjeftigelse — et problem for de andre

En enno sterkere utvikling viser seg på den sosiale nyordnings område. Mens det i Tyskland ikke gis et offentlig kontor, intet institutt, ingen bedriftsherre og ingen arbeider der en



gang snakker om muligheten av eller virkeliggjørelsen av rett til arbeid, så er diskusjonen om full beskjeftigelse blir det viktigste vitenskapelige og politiske problem i de fiendtlige og nøytrale land. Tyskerne tenker på når de atter i fred og frihet kan gå til sitt arbeid og nyte fruktene av sin virksomhet. Men de nærer ingen bekymringer med hensyn til arbeid og brød i etterkrigstiden. De er interessert i om den veldige oppgave som byenes gjenoppbygging byr på, kan løses med bedriftsherrenes krefter, om og når arbeiderne atter får fritt valg av arbeidsplass, og om kapitaldannelsen i framtiden skal



Og etter krigen? I England og USA er det allerede i dag en livlig diskusjon i gang om spørsmålet: hvordan en skal møte den arbeidsløsheten, som uten tvil igjen vil oppstå der i stor utstrekning. Dette spørsmål eksisterer overhodet ikke i Tyskland. For Tyskland vil

igjen oppta sitt store nasjonalsosialistiske program. Hver yrkesstand vil her etter krigen ha et berg av arbeid foran seg (bildet til venstre), som det gjelder å mestre, mens i England og USA arbeidet ikke vil strekke til for de forhåndenværende arbeidskrefter. (Bildet til høyre)

skje gjennom skattene eller om den atter blir et privat anliggende — for bare å nevne noen av de viktigste spørsmål — men spørsmål vedrørende full beskjeftigelse blir ikke diskutert. I Tyskland har en de siste ti år vent seg til å betrakte den fulle beskjeftigelse som noe selvfølgelig. I utlandet er det annerledes. Man undres over hvorfor kredittutvidelsen er blitt gjennomført med hell i Tyskland, mens den i alle andre land har ført til et negativt

resultat. En kan ikke vente at hemmeligheten ved det gode resultat overalt blir forstått, selv om f. eks. den nasjonal-økonomiske rådgiver for Banken for internasjonal betalingsutlikning gir riktig uttrykk for de viktigste momenter i det tyske økonomiske oppsving: Ikke kredittutvidelsen, men kredittanvendelsen, ikke fortjenesten, men arbeidet var årsakene til det heldige resultat. Fullbeskjeftigelsens problem interesserer især England og USA.

Således uttalte den engelske finansminister Kingsley Wood i begynnelsen av februar d. å. i en erklæring om den britiske regjeringens økonomiske etterkrigsplaner at det fornemste mål for den økonomiske politikk måtte være opprettholdelsen av den fulle beskjeftigelse av arbeids- og produksjonskreftene. Roosevelt har tatt opp „friheten fra nød” blant menneskehetens fire store friheter. I et av hans siste budskap til kongressen heter det: „Folk

heime og ved fronten spør seg selv hvordan det vil stille seg med den tredje frihet „frihet fra nød”, når de blir demobilisert. De har rett til å forlange næring og full beskjeftigelse for seg og alle arbeidsdyktige menn og kvinner som vil arbeide. Vår regjering kan og må sikre dem denne rett.” I en betenkning fra den komité for arbeidsbeskaffelse på lang sikt og understøttelsespolitikk som var nedsett av det statlige utvalg for produk-

sjonsplanlegging, kreves det: „Den nye næringslivsordning må gi beskjeftigelse til alle arbeidsdyktige og arbeidsvillige.“

Internasjonale diskusjoner

Naturligvis kan en ikke vente at alle instanser i disse land skal gå inn for disse krav med begeistring. Bladet „Economist“ kom i en lang artikkelserie til det resultat at full beskjeftigelse ikke kan bety at arbeidsløsheten helt forsvinner; Beveridge-planen kalkulerer i sine beregninger for det store britiske sosialprogram med en gjennomsnittlig arbeidsløshet av 10 % i de industrigrupper som er tatt med i forsikringen, og holder dermed også for framtiden en arbeidsløshet nesten i samme omfang som den gjennomsnittlige arbeidsløshet i årene 1922 til 1929 for å være sannsynlig. USA's handelskammer har åpent tatt stilling imot full beskjeftigelse, idet det betegner full beskjeftigelse ikke som et uoppnåelig, men som et ikke ønskelig mål.

I ethvert fall må en av diskusjonen om full beskjeftigelse trekke den slutning at arbeidsløsheten i etterkrigstiden er det spørsmål som arbeidere og soldater i disse land er sterkest interessert i, og som altså tvinger regjeringene til tilsvarende paroler og løfter og som beskjeftiger vide kretser i næringslivet på det sterkeste. Denne endring overfor spørsmålet om full beskjeftigelse er det interessant å forfølge f. eks. hos Keynes. Enno i 1935 uttalte han i sluttkapitlet av sin bok om full beskjeftigelse: „De autoritære stats-systemer av i dag synes å løse arbeidsløshetsproblemet på bekostning av arbeidsevne og frihet.“ Riktignok gjorde han allerede den gang den tilføyelse: „Det er avgjort at verden ikke meget lenger vil tåle denne arbeidsløshet som bortsett fra — etter min mening uunnngåelige — korte tidsrom av bedring, står i forbindelse med den nåværende individualistiske kapitalisme.“ I „Times“ het det imidlertid den 13. sep-

tember 1938: „Hvordan kan vi gjøre oss forhåpninger om å holde skritt med en regjeringsform som har funnet midler og veier til å oppnå og å opprettholde full beskjeftigelse?“

Hva angår diskusjonen om det internasjonale samarbeid, vil jeg bare minne om at visse tanker i Keynes-planen utvilsomt er avledet av de erfaringer en har gjort med den europeiske clearing.

Disse henvisninger kan en uten vanskelighet bringe flere av. En ser herav at de tyske idéer allerede i dag er en makt. En kan virkeliggjøre dem eller ikke, i ethvert fall gjør en bruk av de nye paroler og erfaringer for å vinne de egne folks moralske kraft. Kanskje vil de selv i hint fremmede klima trives og bære frukt.

Tre gamle teorier — tre nye idéer

Overfor de tre kjernestykker i den økonomiske liberalisme har Tyskland satt opp tre nye prinsipper, som i mellomtiden har bestått sin prøve i praksis: I stedet for det frie marked med dets egne lover — idéen om statens øverste ledelse av næringslivet, i stedet for kapitalteorien — idéen om den fulle beskjeftigelse, og i stedet for den internasjonale rundhåndethet — idéen om det europeiske økonomiske fellesskap. Disse tre prinsipper må stadig på ny risses opp med skarpe konturer forat de ikke skal bli utvannet, fordreid eller anvendt imot Tyskland.

Det vilde ikke være første gang at framtidsrike idéer blir overført av andre og anvendt mot oppfinneren. Jeg vil minne om at den nederlandske statsrettslærer Hugo de Groot i 1609 i sin bok „Mare liberum“ for første gang gjorde seg til talsmann for begrepet „det frie hav“, og at John Selden i 1635 overfor denne oppfatning i sitt skrift „Mare clausum“ stilte opp teorien om det lukkede hav, inntil engelskmennene oppdaget den tiltrekningskraft som parolen „havenes frihet“ utøvde. Denne har de så gjort bruk av i sin propaganda inntil i dag, uten å følge den i praksis.

TI TYSKE NASJONALØKONOMISKE TESER

Jeg vil derfor benytte anledningen til ved slutten av min redegjørelse å formulere den nye tyske og europeiske økonomipolitikks postulater. De er som følger:

1 Statsledet næringsliv

Vi gjør oss til talsmenn for den politisk førte eller statsledede økonomi. Vi vil dermed gi uttrykk for at vi innen rammen av nasjonaløkonomiens naturlige grenser er i stand til å skape vår økonomi etter våre idealer og krav, og at vi er beredt til å anerkjenne fellesskapets ledelse i stedet for næringslivets automatiske lover.

Et statsledet næringsliv betyr for oss at næringslivet ikke lenger er et organ med egne lover ved siden av de øvrige livsfaktorer stat, rett og kultur etc. men en funksjon som utøves av folket. Statsledet økonomi er imidlertid ingen planøkonomi som blir styrt av en sentral vilje etter en detaljert plan.

Vårt prinsipp er snarere: Lede — ikke forvalte!

2 Rett til arbeid for alle

I overensstemmelse med prinsippet om det statsledede næringsliv er den politiske fordring overfor næringslivet et minimalkrav: den forlanger fullstendig

gjennomføring av retten til arbeid, som' atter har full beskjeftigelse og hensynet til krigsøkonomiske krav til følge. Begge disse prinsipper er i krig og fred forbindtlige normer for den tyske økonomipolitikk.

Alle krav og inngrep som strekker seg ut over disse prinsipper er imidlertid ikke konsekvenser av et ubetinget økonomisk prinsipp, men er i ethvert øyeblikk avhengig av bedømmelse av næringslivets praktiske fornuft. Metodene for arbeidsinnsatsen, råstoffordelingen, investeringsplanleggingen, kapitalledelsen — de har alle sin egen betydning, men også sine grenser og farer. De må derfor bedømmes etter dagens krav uten å opphøyes til økonomipolitiske prinsipper.

3 Bevarelse av det private initiativ

Det kan derfor heller ikke være statens oppgave som prinsipp selv å drive næringslivet. Det er bedriftsherrenes sak å gjennomføre næringslivets oppgaver. Vi betrakter næringslivets personligheters innsats og vågemot for å være den avgjørende kraft i det økonomiske liv.

Den økonomiske ledelses kunst må bestå i å oppdra og sette inn foretakssomme personligheter, garantere dem tilsvarende aksjonsfrihet og å la arbeidskonkurransen komme til sin rett.

4 Bevarelse av privateiendom

I en slik stat er privateiendom en følge av tilsvarende ytelse og forutsetning for eget arbeid. Derigjennom har den sin moralske og økonomiske berettigelse.

5 Kontinentalt samarbeid

Det tyske krav på å ordne og lede i Europa er et uttrykk for det tyske folks størrelse og den tyske innsats for Kontinentets sikkerhet. Det er ikke et hegemonikrav og heller ikke et forsøk på utbytting. Det har snarere for øye å sjalle ut romfremmede makter og å gjenopprette et nabolikets samarbeid.

6 Autonome enkeltøkonomier

I overensstemmelse med prinsippet om det europeiske livsromsfellesskap er også den politiske fordring overfor de europeiske nasjoner et minimalkrav: Det tilstreber økonomisk og militær sikkerhet, d. v. s. det forlanger til enhver tid adgang til de livsnødvendige produkter og utnyttelse av Europas produktive krefter til felles forsvar.

For øvrig har de europeiske nasjoner rett til å legge an sitt næringsliv etter autonome prinsipper.

7 Handelspolitiske forbindelser landene imellom

Det europeiske økonomiske fellesskap beror på anerkjennelse av prinsippet om gjensidighet og varighet av de økonomiske forbindelser landene imellom. Engelskmennenes og amerikanernes påstand om Kontinentets nuværende økonomiske forbindelser landene imellom, der går ut på at Tyskland lever av å utplyndre Europa, er feilaktig. De europeiske staters handelsbalanser og de tyske eksportbalanser viser at Tyskland leverer mer enn før krigen og at clearingspassiviteten i det vesentlige er en politisk foreteelse som er begrunnet i at Tyskland fører kampen for hele Europa mot romfremmede makter. Tyskland utplyndrer ikke Europa, men gjør det også under krigen mulig for de andre europeiske nasjonaløkonomier å funksjonere.

8 Gjensidig hjelp

De tyske erfaringer og ytelser gir mulighet til utvikling av de europeiske produktive krefter. Levering av landbruksmaskiner og industrielle investeringsvarer, tilståelse av krediter og betaling av lønnsomme priser, utdanning av fagfolk i Tyskland og den gjensidige erfaringsutveksling er uttrykk for denne kjensgjerning.

9 Oversjøisk varebytte

Tyskland vil heller ikke etter krigen kjøpe etter den liberale handelspolitikks prinsipp, men etter de krav som det europeiske økonomifellesskap stiller.

Det europeiske økonomifellesskap har riktignok ikke til hensikt å avbryte de handelspolitiske forbindelser med de ikke-europeiske land. Det synes snarere å være sannsynlig at det oversjøiske varebytte som følge av den europeiske fulle beskjeftigelse og det herved framkalte merforbruk vil bli øket, skjønt de livsnødvendige varer i første linje vil bli levert av det europeiske næringsliv.

10 Målet: Forhøyelse av levestandarden

Den tyske handelspolitikk og det europeiske økonomifellesskaps politikk har bare ett mål: Å sikre og høyne levestandarden ved egen kraft og folkets arbeid.

Disse tanker står i dag mellom deres oppkomst og deres vinkeliggjørelse. De har muliggjort oppbyggingen av det tyske næringsliv og allerede til dels formet våre dagers samarbeid mellom landene. Men det er no en gang slik at menneskene holder fast ved det gamle og prøvede, og at de står med mistro overfor alt nytt, især det storslagne og strålende. Men disse problemer har no grepet tak i hele verden. De har fanget interessen og de vil, så vidt mennesker kan bedømme det, ikke mer komme til å forsvinne.



I grålysningen. To kaster-batterier er kjørt opp i utkanten av den landsbyen, hvor „Signal“-korrespondenten Wilhelm Walz tilbrakte sin siste natt. Prosjektilene, som blir utløst elektrisk av kanonene, jager fram mot fienden. PK-mannen Walz står med Leica'en

for øyet, skrått overfor kanonene, og knipser engang ... to ganger ... Tredje gang har han på femhundredels sekund fått bilde nettopp slik som han vilde — en granat som nettopp har forlatt røret. Han retter seg opp, kaster maskinpistolen over skulderen og ...



← ... går med en gruppe grenaderer fram til angrep. Undervegs tar han enno et foto av maskingeværtroppen

Plutselig hriner kulene — gruppen er allerede forbi de forreste vaktposter. Grenaderene kaster seg flatt ned og venter. Da det er blitt stille igjen, graver de seg hastig flate renner i jorden. Walz tar enno et foto — sitt siste — og graver seg så sammen med kameratene videre framover. Et kvarter seinere treffes han i den heftige fektningen av en kule

Hans siste bilde

Til minne om krigskorrespondent Wilhelm Walz, som fant heldøden i øst, bringer „Signal“ hans siste fotos fra det reddede kamera

Krigskorrespondent Wilhelm Otto Walz, som er kjent av alle „Signal“s lesere fra hans gripende billedberetninger fra fronten, er falt i kampen mot bolsjevismen. Den 18-årige württemberger trådte sommeren 1917 inn i den tyske armé og kjempet som infanterist på forskjellige fronter. I 1940 meldte den 41-årige redaktør seg frivillig og kom inn i „Signal“-troppen i propagandakompaniene, som var nyoppstilt i denne krigen. Han var en begeistret soldat, som alltid vilde være forrest, og overbevist om meningen med den store tyske og europeiske kamp. Derfor sto hans hu atter og atter til kameratene i forreste linje. Som støltroppfører ervervet Wilhelm Walz seg jernkorset, I og II klasse, infanteristormmedaljen, østmedaljen og Krimskjoldet. Fire ganger ble han truffet av fiendtlige prosjektiler. Med såredemedaljen i sølv dro han ut til sin siste innsats. Den femte kulen traff ham dødelig. Et modig og trofast hjerte er holdt opp å slå



Dette foto av „Signal“-korrespondenten Wilhelm Walz ble tatt under hans siste besøk i „Signal“s redaksjon

EN FEILSLUTNING

Av Giselher Wirsing

The Statesman and Nation" offentliggjorde i sommer et brev fra en i London boende tsjekkisk emigrant. Dette er så typisk for den desillusjonering som brer seg overalt at det lønner seg å referere det litt nøyere.

„De påstår“, skrev denne tsjekkiske emigrant, „at mordet på tusenvis av polske offiserer ikke er den eneste grunn for den polsk-sovjetrussiske konflikt. Det dreier seg i høyere grad om at den polske regjeringens politikk i årevis har stått i motsetning til sovjetregjeringens politikk. Det ligger imidlertid klart i dagen at den polske regjering ikke vilde ha kunnet drive en slik politikk uten vitende og hjelp av den britiske og amerikanske regjering. Den polsk-sovjetrussiske konflikt er i virkeligheten en britisk-sovjetrussisk og en amerikansk-sovjetrussisk konflikt.“

En må spørre seg selv om Europa etter denne krig vil bli behersket av stormaktenes politikk eller av Atlanterhavserklæringen. De mener av stormaktenes politikk. De deler av befolkningen i forskjellige europeiske land som no står i opposisjon til Tyskland, vil komme til å tenke seg om to ganger, før de fortsatt risikerer sitt liv, hvis en åpent sier til dem at det eneste alternativ er om de vil bli regjert av tyskerne eller av sovjetrusserne... Jeg er f. eks. en motstander av kommunismen. Hvis mitt folk heime med overveldende flertall vilde bekjenne seg til det kommunistiske system, så vilde jeg bøye meg for det. Men jeg vilde aldri akseptere for et kommunistisk system som ble innført av Sovjetunionen eller av en regjering som sto under sovjetrussisk kontroll.“

Denne tsjekker taler for hundretusen europeere som i dag enten har gjort seg til landsknekter for de anti-europeiske makter eller som har håpet på en eller annen slags „befrielse“. Det er absolutt ikke slik at de store problemer bare dreier seg i kretsen så lenge krigen varer. En ser dem klarere fra måned til måned. Året 1943 som no snart er til ende, har i høy grad vist berettigelsen av den europeiske idé som Tyskland har gått inn for siden felttoget i vest. Den har fått en meget sterkere støtte i den ved den diskusjon som siden i vår er kommet i gang mellom engelskmenn, amerikanere og sovjetrusser, enn det hadde vært mulig bare ved tysk hjelp.

Krig for en idyll?

Fra den franske våpenstillstand til Katyn grunnet de av engelskmenn og amerikanere proklamerte krigsmål seg på den merkelige, men i følge den

åndelige situasjon i Europa tiltrekende parole, at begge de oseanske makter fører denne krig for gjenopprettelsen av status quo. Folkenes selvbestemmelsesrett skulde angivelig være det siste ord der ble uttalt fra britisk-amerikansk side med hensyn til krigsmålene. Det var mange i Europa som virkelig trodde at en restaurasjon av de forhold som hersket før 1939 — ja sågar før 1919 — var mulig, og at anglo-amerikanerne var gått inn i krigen bare for å gjennomføre en slik restaurasjon. Bak dette lå det ønske fra mangen fransk, italiensk, gresk, sveitsisk eller svensk borgers side om at det etter denne krig måtte bli unt dem en lang siestas idyll.

Overfor dette er det fra tysk side stadig vekk blitt hevdet at et slikt ønske etter tilbakevenden til status quo er en slik lengsel etter idyll, ikke er å betrakte som noe annet enn harmløs provinsialisme — sett på bakgrunn av

Maktpolitikk i stedet for Atlanterhavserklæringen

Den ovenfor siterte tsjekkiske røst er bare så typisk for den grad av forvirring og fortvilelse som har grepet de fleste av de europeere som arbeider sammen med de anti-europeiske makter mot Tyskland. De må no bli klar over at det absolutt ikke er selvbestemmelsesrettens prinsipper eller Atlanterhavserklæringen som er det mål de Europa-fiendtlige krefter streber imot i denne voldsomme kamp. De må få øynene opp for at det tvert imot er den rene maktpolitikk, og at denne hverken no eller i framtiden vil bry seg med de små og mellomstore europeiske nasjoners skjebne. Det er dette som avslører seg som det anglo-amerikansk-sovjetrussiske krigsmål.

Siden den ved Katyn-mordene utløste åpne konflikt mellom Polen og Sovjet-Russland er dette i løpet av året 1943 stadig blitt klarere. I Moskva utgir Stalin et eget tidsskrift — „Krigen og arbeiderklassen“ — hvis oppgave det er å være talerør for såvel de maktpolitiske som verdensrevolusjonære sovjetrussiske krav overfor de anglo-amerikanske „forbundsfeller“. Disse omfatter foreløpig den største del av det tidligere Polen, de baltiske stater, vesentlige deler av Romania samt uinnskrenket sovjetrussisk innflytelse i Bulgaria og de andre sør-slaviske stater. Samtidig polemiserer tidsskriftet heftig mot Tyrkia, bebreider den tyrkiske regjering for at dets nøytralitet er til nytte bare for Tyskland, og stiller delikate spørsmål, som ganske tydelig viser at de aspirasjoner som Sovjet-Russland nærer overfor Dardanellene

I England snakkes det om Europas oppdeling i „innflytelses-sfærer“. Hva betyr no dette egentlig? Det er på tide å gjøre rede for den virkelige betydning av slike slagord, som ellers bare tjener til å forvirre begrepene

de verdensomskapende krefter som no er trådt fram på arenaen. Det er bare en illusjon å tro at det vilde bli til virkelighet som en åpent eller hemmelig har ønsket uten å ta de reale faktorer i vår tid i betraktning. I Tyskland ble det sagt at konsekvensen av denne kampen må bli den at den europeiske verdensdel, idet den gir avkall på mange særrettigheter som dens enkelte nasjoner har satt pris på, må enes i kampen mot de verdensmakter som truer den utenfra, hvis den vil ha den minste utsikt til å overleve denne verdenskamp, det være som helhet eller for de enkelte nasjoners vedkommende. Dette ble ofte betegnet som intet annet enn en tilsøret imperialism. En nøytral avis foreholdt oss sågar Bismarcks ord „Qui parle d'Europe a tort“ uten å ta i betraktning at ord som på Bismarcks tid hadde full berettigelse, i dag er blitt helt meningsløse.

og som det ble gitt klart uttrykk for under Molotovs besøk i Berlin i november 1940, fremdeles har sin aktuelle verdi.

Ønskedrømmer

Den fare som denne sovjetrussiske maktpolitikk innebærer for hele Europa, er vel alle europeiske stater, så nær som de der står direkte i Moskvas sold i enkelte nøytrale land, klar over. Allikevel forsvant illusjonene ikke. En satte ganske enkelt sitt håp til at England og Amerika nok vilde sørge for å skru de sovjetrussiske krav tilbake, hvis den tyske motstand mot den stadig på ny innsettende offensiv i øst skulde bli lammét. Vi har bemerket at denne oppfatning enno i dag deles av visse kretser i Europa og at den av den tsjekkiske emigrant uttalte erkjennelse av sakens stilling brer seg meget langsomt. Dette kommer av at disse kretser ikke er i besittelse av noen dypere innsikt i det som er mulig for engelskmenn og amerikanere, og det som aldri vil være mulig for dem.

„Innflytelses-sfærer“

På britisk side er „Times“ i året 1943 blitt til talsmann for en tilbakevenden til maktpolitikken. En må huske på at denne avis allerede i mars 1943 erklærte at en måtte innrømme sovjetrusserne en stor innflytelses-sfære i Europa. En tankegang som det ble gitt helt presise uttrykk for i „Times“ i august 1943. Det kan ha sin betydning å ta for seg disse uttalelser enno en

gang. „Times“ skrev den gang: „Teoretisk sett gis det to alternative grunnlag for et anglo-amerikansk-sovjetrussisk samarbeid: Det første vilde gå ut på et arrangement ved hvilket Sovjet-Russland og vestmaktene i fellesskap vilde trekke opp de store linjer for politikken i Europa og så gjennomføre disse etter rådslagning med de små stater. Et slikt arrangement vilde bety felles ansvar og felles interesser om enn ikke nødvendigvis felles gjennomføring av de besluttede forholdsregler. Den annen mulighet vilde være et arrangement hvorved England og USA overtok hovedansvaret for organisasjonen av sikkerheten i Vest-Europa og Sovjet-Russland i Øst-Europa. Herunder vilde hver arbeide sammen med landene i sin egen innflytelses-sfære, men uten ansvar for den annen sfære. Skjønt de argumenter som taler for den første løsning, er overordentlig sterke, heller den britiske, amerikanske og sovjetrussiske praktiske politikk ganske paradokst til den annen løsning. En oppdeling av Europa i forskjellige innflytelses- og ansvarssoner er under forberedelse.“

Hva det under disse omstendigheter er å forstå under innflytelses-sfærer, det har sovjetrusserne levert bevis på i de baltiske land i 1940. I Estland er den største del av intelligensen enten utryddet eller deportert til Sibir. Hva som skjedde med Polen, fikk en syn for i Katyn. Og alt dette tildro seg uten at Sovjet-Russland den gang lå i krig med Estland, Latvia eller Polen. Hva som vilde skje no, da alle lidenskap er på kokepunktet, det kan vel ingen forestille seg.

Sovjetrusserne kan aldri opprette en „innflytelses-sfære“ i de østeuropeiske land, så lenge disse er beskyttet av de tyske soldater og de tyske våpen. Hvis dette ikke var tilfelle, vilde bolsjevismen straks bre seg til Mellom-Europa. Men dermed vilde den vest-europeiske innflytelses-sfære som engelskmennene gjør krav på bli uholdbar, både politisk og framfor alt militært sett. Dette gjelder for Frankrike så vel som for den iberiske halvøy og de nordiske land. Hvordan skulde de vestlige sjømakter kunne hindre en sovjetrussisk landmakt, der ikke lenger møtte noen motstand fra Arkangelsk til Mellom-Europa, fra en ekspansjon til Vest-Europas øvrige land? Dette spørsmål har aldri en engelsk eller amerikansk politiker gitt noe svar på. Det kan de heller ikke. Her ligger den feilslutning som mange kretser i Europa enno gjør seg skyldig i. Tyskland fortsetter urokkelig sin grandiose forsvarskamp forat disse fryktelige konsekvenser i Europa ikke noensinne skal kunne inntre; de vilde være uunngåelige, hvis en bygde på denne feilslutning.



„Ta ombord våpen!“ Ordren er blitt kjentgjort. En liten gruppe fallskjermjegere gjør seg startklar til befrielse av il Duce. Leende og full av tiltro til sin styrke og kraft til å slå seg igjennom, går de til kampen, ført av den samme ånd som ved Fort Eben Emael, Kreta og Catania ...

„Flyalarm!“ Angrep av fiendtlige bombeformand! Fallskjermjegerne, som alt var klar til start, må to ganger søke ly i gamle bombekratre

DOKUMENTER

PK-krigskorrespondent løytnant Bruno von Kayser fotograferte med fargefilm fallskjermjegerens befrielse av Mussolini



Fangen fra Gran Sasso: Benito Mussolini. Hva skal skje med hans voktere, som en overmannet så raskt? „De er fri!“ svarer den befridde. Og så går han til Fieseler Storch'en

„Hell og lykke!“ I 2000 meters høyde jubler befrierte motil Duce. Storken starter. Dernede i alle deler av Italia venter tusener av svartsjorter på ham, Italias fornyer



Det tiende kompani etter sekstenhundre dager...

Er tyskerne utmattet? Viser den tyske krigsmaskin rifter og sprekker? Dette er de spørsmålene som diskuteres hos de nøytrale og Tysklands fiender. Propaganda-påstander er ikke noe svar. „Signal“ har gitt krigskorrespondentene Kiaulehn og Pabel i oppdrag å undersøke disse spørsmålene der hvor de kan besvares: hos de kjempende tropper. De to krigskorrespondenter har oppsøkt de kampstillingene til et kompani, som har vært med i kampen helt fra krigens første dag

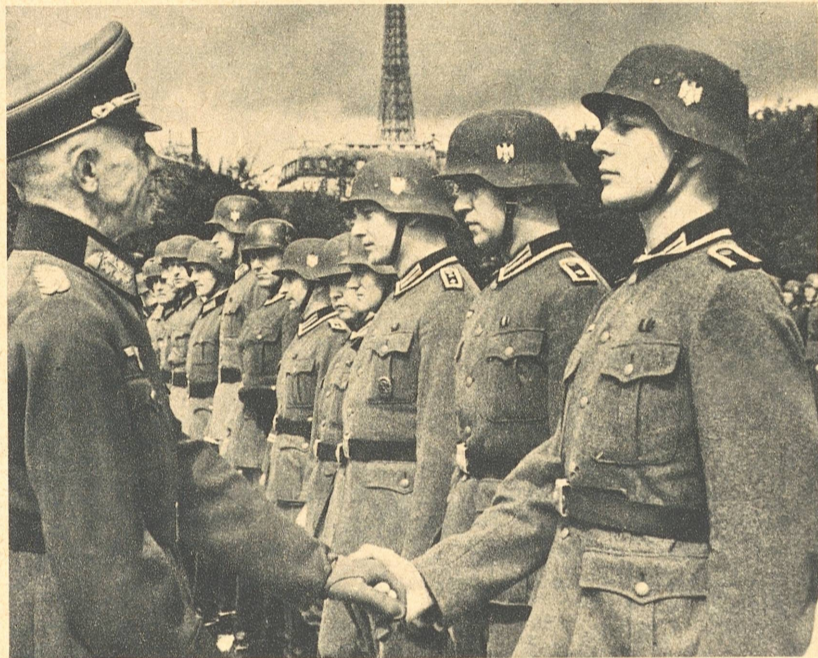
Det sjette grenaderregiments tiende kompani, som det her skal fortelles om, gikk den 1. september 1939 i Blaskowitz's-arméens forband over den polske grense. Etter enkelte fektninger med polske baktropper støtte regimentet og da også kompaniet den 9. september på hovedmassen av den polske kutnomed polske baktropper støtte regimentet hørte til, ble angrepet av fire polske infanteridivisjoner og en kavaleribrigade og måtte spre sin front til tredve kilometer. Fiendens mål var å bryte igjennom. Det ble forhindret. Tre dager seinere kom der Führer til divisjonens kampstilling og divisjonskommandanten, general von Briesen meldte at divisjonen var i en urokkelig forsvarsstilling. Generalen hilser ved meldingen med venstre hånd, han er såret i høyre arm og bærer den i bind.

I dag, fire år etter, sier mennene i det tiende kompani, når de blir spurt ut om sine alvorligste krigsopplevelser: Polen! En må tenke på hva mennene siden da har utført, kampene i Nederland og Belgia, Maasovergangen, overgangen over Albertkanalen, gjenombruddet gjennom Dylestillingen, slaget ved Schelde, som varte i tre dager, og så felttoget i øst helt fra første dag av. De var med ved gjenombruddet gjennom Stalinlinjen, stormet Staraja Russa, satt et helt år i gryten ved Demjansk og har i fem store slag slått bolsjevikene ved Staraja Russa. Allikevel sa hver av dem: „I Polen var det verst.“

Psykologene vil vel si: „Ja, den første krigsopplevelsen er den verste. Mennene som dengang var fireogtyve år, hadde vel sin fredsutdannelse bak seg og manøvrene, men de kjente enno ikke krigens virkelighet.“ Det er riktig, men i hovedsaken er det galt. Når de første fjorten dagene etter fire år enno er så tydelige i erindringen, må det ha vært helt spesielle opplevelser, som utfylte disse fjorten dagene. Sannheten er: Guttene fra Slesvig-Holstein, fra Nord-Tysklands fredelige byer og fra

de blågrønne piletrærne i de havomsuste heimlige trakter rykket umiddelbart over de solvarme sandslettene til en fiende, som kjempet med utrolig styrke, helt utenkelig fanatisme og fanatisk seighet. Hvor en fant kameratens lik, der fant en dem lemlestet og forferdelig tilredt. Hvor det i andre kriger var gitt andre soldater anledning til å venne seg til den beklemmende larm fra slagene og susingen av kulene, der måtte disse ynglingene straks gå inn i de forferdeligste opplevelser, nemlig å kjempe mot en fiende som var helt ubarmhertig. Uttrykt på soldatpråket: de kom etter de første forpostfektninger straks ut i den verste skitt. Da det fjorten dagers felttog var over, marsjerte de tilbake fra Polen, tvers gjennom Tyskland fram til vestvollen. Enno i dag ler de ved minnet om at det siste stykke veg måtte tilbakelegges med jernbanen, ikke fordi de selv, men deres hester var helt utslitte.

Ordet „å binde hjelmen fastere etter seieren“ betydde for dem å bytte felttogets strabaser med de uhørte anstrengelser i en fullstendig ny utdannelse. General von Briesen satte sin divisjon på prøve under felttoget i vest. Hver dag hadde de en voldsom marsj, og dagen ble avsluttet med en overgang over et vann og stormangrepet på en fingert befestningslinje. Overalt hvor en ikke ventet det, dukket generalen opp. Mange ganger til fots, av og til til hest, av og til på motorsykkel; seinere, i Frankrikefelttoget, kom han sågar engang på en damesykkel. Overalt fant han noe å kritisere og forbedre. Han kjente hver eneste kompanisjef, hver eneste underoffiser og nesten hver eneste menig. Ganske visst gas det om vinteren også fester, store og uforglemmelige fester, men arbeidet og øvelsene var framherskende. Og da så felttoget begynte og kompaniet gikk over Maas i Reichenaus armé, undret de seg alle at alt klaffet akkurat slik som på ekserserplassen. Sørvestsnippen av Nederland ble overvunnet og overgangen over Albertkanalen og dermed inngangen til



Den stolte time. Den 16. juni 1940 er blitt et uforglemmelig minne for tiende kompani i grenaderregiment nummer 6. Divisjonskommandanten, general von Briesen utdelte da på Avenue Foch i Paris jernkorset, 1. klasse til velfortjente menn innen kompaniet. „En Briesen dør ikke i sengen!“ Den 20. november 1941 falt generalen i Russland, på den seierrike frammarsj. Enno i dag fører divisjonen hans våpen, det hvite hanseaterskjold med tre røde bjelker; den falne general er et forbilde for hver eneste grenader



Generalen er stadig forrest. Som general von Briesen er også divisjonens nye kommandant, generaløyntant von Wickede, en slesvig-holsteiner. Som ung offiser tjente han i det sjette grenaderregiment. Når han i dag inspiserer de forreste skyttergraver, vet alle slesvig-holsteinerne: Han er én av oss!

Belgia erobret. Kompaniet har også et herlig minne: innen dets kampområde ble den belgiske armés kapitulasjonstilbud overrakt. De vilde ikke spille med lenger. En sluttet no ringen om englerne. Kompaniet hadde hatt tap. I Polen hadde de mistet noen mann og også no var det falt ti kammerater. Divisjonen ble løst ut av den ringen, som dannet seg om englerne, og etter få hviledager dreide de av i retning av Lorettohøyden, Arras og Lille. Etter uforglemmelige og herlige sommerdager, etter lange marsjer og fektninger, som var forekommet dem alle så lett, finner holsteinerne seg den 13. juni plutselig foran Paris. Tre dager seinere er de blitt berømt; de marsjerte gjennom Avenue Foch ved paraden forbi sin general von Briesen. Men den samme dagen rykket de alt fram forbi Versailles. Den 17. gjorde hele divisjonen plutselig holdt. Det forelå en Führerordre, divisjonen ble bestemt til besetningstropp for Paris; generaløyntnant von Briesen er forfremmet til infanterigeneral.

Bondeguttene fra Slesvig-Holstein og arbeider- og borgersønnene fra Lübeck og Hamburg opplevde tre forunderlige uker. De rykket inn i en død by, som i sin forlatthet er enno mer imponerende. De så livet våkne igjen, og det er de — melkeren fra Rendsburg, bonden fra Labøe og den unge kjøpmannen fra Hamburg, som gir de første forsiktede livsytringer den nye retning. Forbauset sto pariserne foran disse store, blonde guttene og kunde ikke begripe at dette ikke skal være noen spesielt utsøkt elitetropp, som ikke stammer umiddelbart fra den prøyssiske militarismes hjerte, fra Potsdam. Nei, disse guttene kommer virkelig fra kysten. Og da så livet i Paris igjen var kommet i gang, dro de videre — mot havet. Det tiende kompani ligger i Deauville, og holsteinerhestene finner seg vel til rette i stallene på travbanene. Den praktfulle sommeren gikk med øvelser og kysttjeneste, og så marsjerte kompaniet til Nederland, hvor de tilbrakte vinteren. Nye mannskaper blir utdannet.

I april sto guttene alarmberedt for Balkan, men de ble ikke satt inn, men gikk til Insterburg i Øst-Preussen.

En tung avskjed, som også berørte kompaniet dypt: general von Briesen forlot divisjonen fordi han hadde overtatt en særkommando. Hver eneste mann hadde sine personlige minner om generalen, hver eneste mann følte seg som hans direkte elev. Generaløyntnant von T. overtok divisjonen. Den 21. juni marsjerte kompaniet med armé Busch inn i Russland og forbi Kaunas.

Den vidstrakte russiske slette sluker kompaniet, denne lille flokken på 150 mann med vogner og hester. For et forunderlig land, hvor hver eneste veg går oppover og som så allikevel er flatt som et bord. De motoriserte forband marsjerte avsted på samme tid som vårt kompani, og allikevel nådde det tiende kompani Düna likeså fort. Det var den største legemlige anstrengelse, som guttene inntil da hadde hatt. I slutten av juni begynte framrykningen gjennom Stalinlinjen, bunker etter bunker ble stormet, og jo lenger de stormet framover, desto penere ble landskapet. Høydene ble høyere og dalene dypere. Mumlene bekker og små elver, yppig grønt — det er som et pust fra heimlandet.

Fortsettes side 14



Det sjette regiments heltepos: Staraja Russa. Den 8. august 1941 stormet den slesvig-holsteinske divisjon Staraja Russa ved Ilmensjøen. Vårt kompanis menn var med. Siden det attende århundre har byen lidt den skjebne å måtte være slagmark. Stadig har den reist seg av asken. Saltkildene har stadig gjort borgerne i Staraja

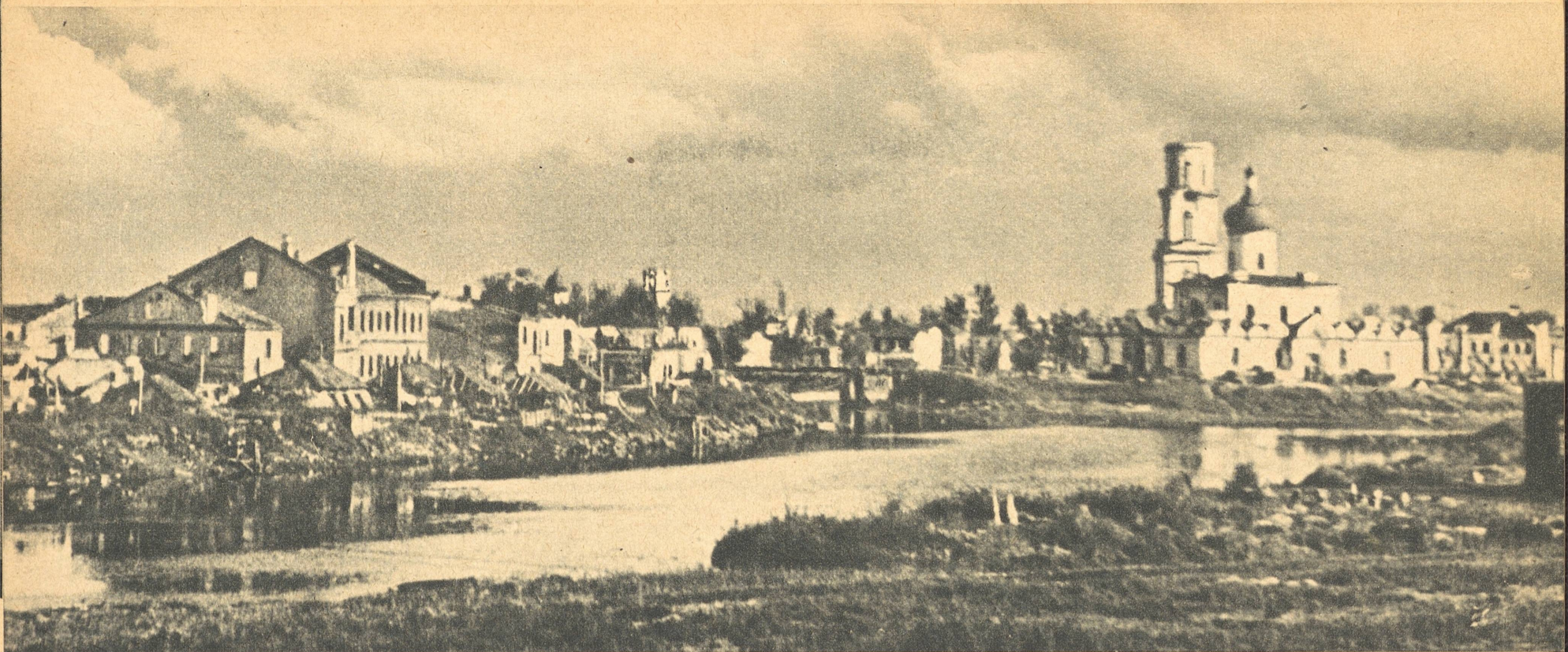
Kompaniets beste mann. „Jeg er en elev av Book!“, det er det beste en mann av tiende kompani kan si om seg selv. Wilhelm Book var den avholdte sjef for det tiende kompani, regimentets første ridderkorsbærer. Hans militære innsats hadde geniale trekk. Han oppdro ingen parade-soldater, men „gressdjevler“. Med førti mann sperret han i vestfelttoget 1940, åtte kilometer bak den fiendtlige front ved Thielt, de tre tilbaketogsvegene for den retirerende belgiske armé, tilintetgjorde herunder en artilleriavdeling og brakte med seg 200 fanger. En bedrift som er gått inn krigshistorien. Han finner stadig på forbedringer i troppetrustningen. De første snøkamouflasjer i det russiske vinterfelttog er hans verk. Han lager dem av gamle gardiner, som han får sydd på frakkene. Derved blir inntrykket av nedsnødd kratt oppnådd. De nye folk



utdanner han ikke i etappen, men i ingenmannsland mellom frontene. Han lot de unge grønnskollinger overnatte i grøfter 50 meter fra fienden, og hentet dem så atter tilbake til kompaniet i grålysningen. Stående på stormkanonen, synlig for alle, førte han sitt kompanis angrep. En kule traff ham i hjertet den 21. 12. 1941. Kulen traff nøyaktig Jernkorset av I. klasse som var blitt tildelt ham for hans død ved Thielt



Den nye „gammer'n“, kalt „Pitt“, premiærøyntnant Peter L. fører i dag det tiende. Som hele stammen i regimentet tilhører han årgangen 1915. Han stammer fra Lübeck, hvor hans far er rektor. Siit første begrep om ubestikkelig autoritet fikk han som skolegutt. Han ble gjensiter i sin fars skole. Da kompaniet i september 1939 dro mot Polen, var han ombord på et japansk dampskip i Stillehavet. Pit var tobakkshandler i Venezuela og slo seg ad eventyrlige vegger gjennom China og Russland fram til siit kompani. Oseanet krysset han på en japansk passasjerbåt. De dengang nøytrale japanere kunde ikke beskytte ham mot det japanske politi. Når det derfor kom engelsk kontroll ombord, var Pit usynlig. Engang hang han i luftningssjakten, en annen gang lå han i seksten timer under kullene. På den måten smuglet han seg igjennom med godt resultat og unnslopp engelskmennene. I vestfelttoget hadde han endelig fått kontakt med det „tiende“, etter okkupasjonen av Paris ble han feldwebel, og under stormene i østfelttoget hevdet han seg som offiser. „Når Pit ikke bruker munn, er han syk.“ Kompaniet stråler, når den 28 årige „gammer'n“ støttet til en elegant stakk klatrer og bruker munn gjennom de forreste gravene. Her konfererer han med oberfeldwebel Busse, kompaniets støttropps spesialist. Busse, no yrkessoldat, var med Book allerede dengang ved Thielt. Han er også 28 år gammel og er en „grånet kriger“. Som alle dyktige menn i kompaniet, bærer også han nærkampspennen. Man må ha deltatt i minst femten nærkamper, før man får denne høye utmerkelse. „Oberfeld“ Busse bor i „det indiske gravmøle“, en liten bunker helt framme. Herfra starter han sine berømte nattaksjoner mot de fiendtlige linjer. Møtte man ham sivil, vilde man sett en leende ung mann, men her framme er han „en gammel mann“, erfaren i alle menneskelige lister, øvet jeger og soldat. Nærkamppanserovgnene er et tydelig bevis



Russa rike. Oppstandelseskatedralen (helt til høyre på bildet) ble ødelagt flere ganger og bygd opp igjen. I ett av byens klokketårn fant de slesvig-holsteinske grenaderer en lübeckerklokke fra 1672. De sendte den til sitt regiments heimby, til Lübeck, som en hilsen fra fronten til den av de engelske terrorflyvere ødelagte by



„Møderøyet kjente ham straks igjen“. Erich Bagemihl, en typisk slesvig-holsteiner, kompanifeldwebel i tiende. Uten „Spiessen“ har ikke kompaniet noe riktig holdepunkt. Han er mor for mennene, som sjefen er faren. Det kritisk sammentrukne øyelokk er det karakteristiske trekk ved den ekte feldwebel. Hele karen er bare 25 år gammel, og allikevel avspeiler ansiktet hans allerede et langt livs erfaringer og bekymringer. Nærkampspennen og såredemedaljen, infanteristormmerket og jernkorset av I. klasse er de ytre tegn på en soldat som har hevdet seg. Men „Spiessen“ (det heter han etter den lange sabelen som han har på seg heime i garnisonen) må være mer enn soldat. Han må skaffe sine menn klær og mat og sende dem på permisjon til rett tid. Han må ta seg av så vel de gamle som de unge. Når en 25-åring kan dette, er han en virkelig mann, som mestrer enhver situasjon



Rekrutten. Adolf Porsche, håndverkersønn fra Slesvig-Holstein, bare 22 år gammel, gefreiter! Har alt kjempet to år i øst, en moden mann allerede



Den yngste underoffiser. Werner Ziesener, kompaniets kylling, 20 år gammel og allerede underoffiser. Gikk som frivillig inn i regimentet i 1939 og kom i øst til tiende kompani



Og som millioner andre, en grenader. To års opphold i øst har gjort det unge ansiktet hardt. Wilhelm Störjohann, også fra Slesvig-Holstein, kjemper og stormer, som alle kameratene

„Vinden har sunget meg en sang“. Paul Zaradny, underoffiser og troppsfører i det tiende, er en av de få menn i regimentet som ikke stammer fra Slesvig-Holstein. Han er rhinlender. Kompaniet kan ikke tenkes uten ham, for han er den lystigste av alle, uunnværlig ved støttroppaksjoner og kompanifester. „Paule“ er den eldste Book-elev. Rekruttutdannelsen er hans oppgave. Han har deltatt i 45 nærkamper og er blitt såret to ganger. Han er det personlige serte gode humør og frisk som en fisk. Han blir bare syk når han kommer tilbake fra permisjon fordi han stadig på ny må venne seg til det russiske klima. Rekruttkyllingene befinner seg vel i hans varetakt. Hos ham er det alltid noe å spise og å røyke og noe å le av. Han kan immitere Zarah Leanders stemme treffende likt, og likeledes en berg- og dalbane og en sovjetkommisær. Med disse glansnumre blir han ofte utlånt til andre kompanier. Denne gave og hans soldatprofil har gjort rhinlenderen til en av slesvig-holsteinerne „egne“, som de føler seg tett knyttet til og er stolt av.



Helten fra Kapellenberg. Oberfeldwebel Krützfeld. Navnet til denne 28-årige soldaten er nesten blitt en legende allerede. Fra Polen-felttoget av har han marsjert i kompaniets rekker. Hans våpendåder er alltid originale, for de er blitt til i øyeblikket. Da kompaniet lå i Demjansk-gryten, forsvarte det landsbyen Pustynja. Dagen foran Pustynja er en eneste heltesang, men et vers av den har Krützfeld skrevet, dengang da Kapellenberg, antitankhøgda, var gått tapt. Sovjetrusserne hadde angrepet med en uhyre overmakt, og intet sted var redning i sikte. Da kom der rullende fram av tåken tre tyske panservogner, og på en av dem satt Krützfeld med tyve grenaderer. Det var permitterte. Krützfeld kjente terrenget som sin egen bukselomme. Han forsto straks kameratenes fortvilte situasjon, hoppet av panservogner og stormet med sine tyve ledsagere Kapellenberg. Slikt pågangsmot har han bevist ofte. Hans menn, for hvem han alltid er den beste fører og kamerat, går for ham og med ham gjennom ild og vann. En „ekte“ fra tiende kompani



De nærmet seg Ilmensjøen. Staraja Russa ble erobret. Det var bare en ruin, men det var da iallfall endelig igjen en by med bypreg. For dem er en by noe ærverdig, som Lübeck. De hurtig sammentømrede hagebyanlegg og samlingene av blokkhus og plankehytter, som de hadde sett i de siste ukene, var ikke byer etter deres oppfatning. Men over Staraja Russas ruiner ligger det et pust av stor historie. Her er det som sto for deres sinn, da de for første gang hørte ordet Russland — kirker med kuppeltårn, en sakte flytende elv, sletter, bjørker og ahorntrær. Og dertil navnene fra historien: Peter den store, Katharina, Elisabeth, og så tavlen på et blokkhus: her bodde og skrev Dostojevski. Mellom bare trær restene av gipsstatuene av Lenin og Stalin, på en forvitret obelisk tsarørnen. Om høsten stormer de fram mot Valdaihøgdenene, og så blir den ilsomme marsjen stadig langsommere. Slammet kleber seg til beina deres, slammet ble til gjørme, mennesker og dyr puster og peser i skitten, og så hvirvler snøen et hvitt dekke over elendigheten. Vinteren fant dem innesluttet av fienden. Bolsjevikene triumferte; endelig engang kunde de betale tyskerne med samme mynt. De trodde å ha funnet oppskriften til konsentrasjon og seieren ved den kvelende omringning.

Sammen med tiende kompani var hele divisjonen innesluttet, prøvelsens time var inne. No måtte det visé seg om en hittil bare hadde oppleve småting, og om de harde dagene i Polen ikke hadde vært det verste. Noja, det ble ikke så ille — det gikk bare helt annerledes. Nesten et år varer omringningen. Og hver enkelt opplevde i det året mer farer og savn, kulde og sult, kamper, støttrupforetagender, stormangrep og slag enn han noen gang hadde forestilt seg. Mange ganger stormet Ivan fem og seks ganger på en dag. Likene tårnet seg opp. Endelig kom natten, og tyskerne lå trette og slitne i sine snøhull og tenkte: „No kan han vel ikke mer“, — da flammet lyskasterne opp på fjellene, grelt belyst lå de tyske stillingene der, og fra kjempemessige høytalere hylte og drønnet Internasjonalen. De angrep igjen — og atter ble de slått tilbake.

Føreren for tiende kompani, den slanke kaptein Book, uttæret og med overjordisk strålende øyne i det innfalne ansiktet, iler gjennom sine endeløse stillinger. En enkelt mann måtte ofte forsvare hundre meter. I en av disse grufulle vinternetter, da det var mer enn — 50 grader, fant Book på et spøkelsesaktig spill. Han kunde ikke hjelpe seg på noen annen måte — han måtte få fienden til å tro at tiende kompani hadde fått nye forsterkninger. Han stilte derfor de stivfrosne likene av de falne rødegardister, som han hadde utstyrt med tyske stålhjelmer, opp som vaktposter. Den grufulle list lyktes, tiende kompani fikk to dagers ro, mennene kunde forbinde sine sår og pleie de stivfrosne føttene.

Kjørerne hadde en hard jobb. Disse holsteinske bondegutter er alle store hesteelskere. Heime tumlet de seg om søndagene i sine landlege rytterforeninger. No begynte deres dag med å slakte de hestene, som var så svake at de ikke kunde leve dagen over.



Med allerede fra Potentelttoget av. Stabsgefreiter Erich Reinhold, landarbeider fra Slesvig-Holstein med sin Hans, en oldenburgvallak. Hans følger allerede femte året trofast kompaniet. Den har også overstått Demjansk-gryten, den alvorligste prøve for hestene, som dengang for det meste døde av avkrefstelse. Kjørernes tjeneste var dengang uendelig vanskelig. Disse slesvig-holsteinerne er alle lidenskapelige hesteelskere. I fredstid er deres største søndagsfornyelse veddeløpet i de landlege rytterforeninger. I gryten ved Demjansk begynte kjørernes dag med å se etter hvilke hester ikke mer vilde leve dagen over på grunn av sult. På en eneste morgen måtte 30 av regimentets hester slaktes. Denne dagen glemmer ingen av kjørerne. Endelig var forsyningen fra luften blitt så god at kjørerne ikke lenger måtte dele sitt lille stykke brød med hestene og dyrene ikke lenger var bare henvist til å leve av bark og tørre blad. Stabsgefreiter Reinhold er blitt utmerket med æresdiplomet for god dyrepleie. Til feiringen av denne begivenhet har Hans fått en ny trinse



„Kjøkkensjefens“ regnskap. Kompanikokken, Stefan Wiczynski, stammer riktignok på farsiden fra Schlesien, men koker allikevel for slesvig-holsteinerne av et fullt hjerte. Særlig er hans søtsupper berømte. Om ettermiddagen koker han maten i sikker avstand fra hovedkampinjen, og når skumringen setter inn kjører han med sin gulasjkanon fram til kameratene sine. Han er slakter av fag, og som mange slaktere en lidenskapelig dyrevenn. Når han sitter ved kaninburene, er han opptatt med å sette opp sin store status. Fra 1. august 1939 til 1. august 1943 har Stefan Wiczynski koka 164.000 liter suppe, 144.800 matporsjoner, 292.000 liter kaffe, han har brakt fram til fronten over 70.000 brød, 3.000 kilo drops og 616.000 sigaretter



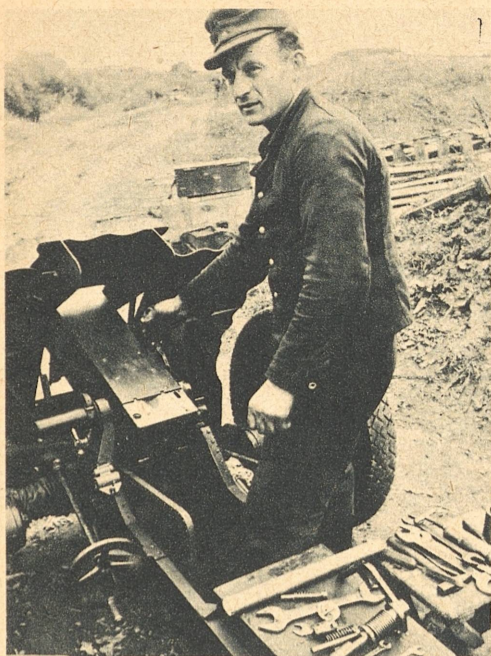
Artilleriobservatøren. Uwe Jens Petersen, 25 år gammel og underoffiser. Han studerte til maler da han for fire år siden gikk til fanene. Når han ikke sitter ved batterikikkerten, maler han utsikten over til fienden eller egnens bønder



Blikket helmover. Slik overrasket billedkorrespondenten obergefreiteren Hans Naumann, 28 år gammel, to ganger såret, ung ektemann og far. Hvem forstår å røyke en sigarett med en slik nytelse, og med blikket innad å trylle fram for seg bildet av heimen?



Seks år kompaniskredder. Albert Bleise trekker etter kompaniet med symaskinen sin. Urokkelig og rolig skyver han i sin bunker tøyet under nålen mens det fiendtlige bombardement tordner om ham. Geværet henger innenfor rekkevidde på arbeidsplassen



Vet alltid hvor. Fra krigens første dag har gefreiter Bruno Greis vært våpenforvalter. Han vet alltid hvor feilen er å finne i et våpen som er blitt ubrukelig. Hans trofaste hender er uunnværlige



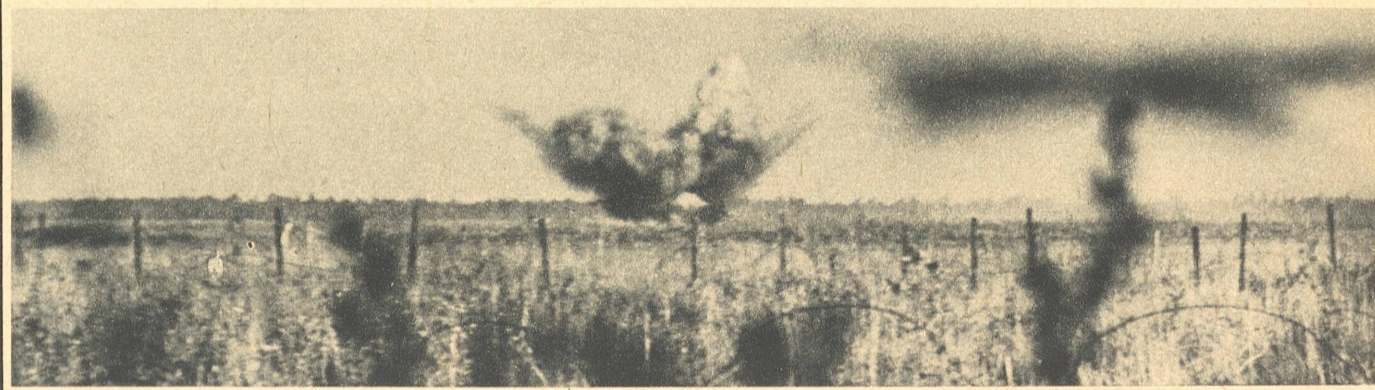
Oberfeld John, våpenmesteren, kan alltid foreta en forbedring. Han bygger om erobrede maskinpistoler, pønsker ut hjulskjerner for ammunisjonsvognene på muddervegene og kunde nylig overraske og henrykke kompaniet ved å montere inn en stekepanne på gulasjkanonen



En fra trosset. Obergefreiter Brand, en landarbeider, 30 år gammel, har siden krigens begynnelse kjørt ammunisjonen for kompaniet. Han kjenner alle landeveger i Europa som sin egen bukselomme og har kjørt gjennom kuleregner, søle, snø, regn og glødende hete



Utsynet fra skyttergraven. Skogene og markene omkring Staraja Russa er et bilde som mennene fra tiende er fortrolige med. Her stormet de alt i august 1941. Alt dengang preget den bizarre silhuetten av denne byen seg dypt i deres hukommelse. Mellom dengang og nå ligger der uforglemmelige opplevelser, hvis høydepunkt er den isnende vinteren med gryteslagene ved Demjansk. Og derpå lå mennene fra tiende atter ved Staraja Russa. I fem store slag forsøkte bolsjevikene å ta byen. Ikke en centimeter har slesvigholsteinene oppgitt. Den glisne skogen der borte, den leirete jorda foran, rotet opp av granater, det tyske artilleri skyter nettopp og sølen sprøyter opp, de par små trærne, de små buskene i ingenmannsland, dette er det daglige bilde man ser fra graven. Bak oss ligger ruinene av Staraja Russa, og Dostojevski-huset, denne nordlige forpost for den europeiske litteratur, synker også i ruiner under sovjetrussernes granatnedslag. Jeg prøver å få ut av Pit om han, kompaniføreren, har noe i retning av heimefølelse for dette landet, men han viker unna og snakker om Venezuela. Jeg holder hardnakket på med Staraja Russa. Pit: „Mener De da at det lønner seg å forsvare ruiner?“ Jeg: „Kanskje.“ Pit: „Nei, det lønner seg ikke.“ Jeg: „Ja, hva lønner seg da egentlig?“ Pit: „Kanskje er jeg enno for ung for andre heimefølelser. Jeg er hanseat, og når man sier til meg: Pit, gå til den og den lengde- og breddegrad og bo der og, om det er nødvendig, så la Dem endog slå ihjel der, så må jeg jo gjøre det, for det som sier meg dette er dog fedrelandet. Vakkert? Herregud, vakkert er det også andre steder.“ Men over på den annen side slo granat etter granat ned . . .



Et universalgenl. Gerhard Spiekermann, kompaniskomakeren, 28 år gammel, er mannen som kan alt. Han er berømt for sin kunst med å bygge oppholdsrom og å sette opp ovner. Hans eget oppholdsrom minner om en gammel tysk håndverkerstue fra laugstiden



Vegviseren torover. Løpegravene som fører framover til horedkamplinjen, bærer heltens navn. Her er vi i Krützfeld-graven. Graven fører fra det niendes avsnitt til det tiendes skyttergrav. Mennene fra niende kjenner til Krützfelds bedrifter, men de vet ikke nøyaktig hvordan navnet hans skrives

Sommeren ble kort og vinteren kom tidlig. Og så skjedde det vidunderlige: inn i gryten ved Demjansk, hvor tyskerne jo satt håpløst innesluttet, kom det enkelte dager inntil femti rødegardister over til dem. Om våren kjempet divisjonen til seg forbindelsen med arméen S., som var kommet dem til unnsetning. Forsyningene fra luften ble stadig bedre, og så i begynnelsen av 1943 hadde den siste mann forlatt gryten, og divisjonen ordnet seg igjen foran Staraja Russa. Fem ganger stormet fienden forgjeves mot de tyske linjer.

Det er kompaniets veg. No er de alt med i kampen på femte året. Ynglingene fra dengang er blitt menn. Andre ynglinger er kommet i de falnes sted. For lengst er guttene smeltet sammen til et fellesskap. Men også de yngste har no vært så lenge med at de kjenner begge former av krigen — bevegelsen og stillingen. Gjennomsnittsalderen i kompaniet er femogtyve år. Regimentskommandanten er tyve år eldre enn de — og så gammel som deres fedre. Da han kom til dem i gryten ved Demjansk for å overta kommandoen, bar han alt ridderkorset — den høyeste tyske tapperhetsmedalje. De vilde smile ved tanken på at deres fedre skulde komme ut til dem i felten for å erverve seg ridderkorset; de er nesten alle i den lykkelige alder, da en mann på 35 alt forekommer dem å være gammel.

Bare en yrkessoldat som sin regimentskommandant eller sin divisjonær innrømmer de den vidunderlige evne å bli gammel uten å tape sin ungdom. Regimentskommandanten må vite alt og ikke bli overrasket av noen situasjon. Det finner de helt selvfølgelig, uten å kunne si hvorfor. Å ha vært med i verdenskrigen, syntes dem for fem år siden å være helt overflødig, i dag finner de det ganske praktisk, fordi ubekvemme, men ytterst brukbare lærdommer stammer derfra, som: hvert spadestikkk sparer blod! Tapperhet hos foresatte finner de ikke noe bemerkelsesverdig. Bare feighet vilde virke påfallende på dem. Men „gammer'n" vet hvordan enn gjør skyttergraver vanntri, og det liker de.

De har lært soldathåndverket uten å gruble over dets forutsetninger. Fordi de er tyskere, syntes de det var helt selvfølgelig å bli soldater. Aldri er det i all tydelighet blitt dem bevisst at deres utdannelse er bygd på erfaringene fra verdenskrigen. Deres batterikommandant bærer f. eks. et av de mest berømte soldatnavn i Tyskland. De færreste av dem vet at han er sønn av den legendariske R. Han er bare noen få år eldre enn de, og han var så ærgjerrig å ville skape seg et navn selv blant sine kamerater.

Alle disse unge menn er i beste form. De beveger seg med den ro, som en beundrer hos dyrettemerne i arenaen. Det fins ikke deres make i verden, fordi det ike gis noen soldat, der som de har kjempet med så mange forskjellige mennesker under så vekslende forhold.



Avmarsj fra det hvite helvede. Nesten et helt år holdt den slesvig-holskeinske divisjon, og med den vårt „tiende“, ut i kjelen ved Demjansk. Til slutt forlot de denne stillingen. Det lyktes den tyske

Ni panservogner på en dag. Om kvelden den 20. august brakte obergefreiter Johannes Kühl sin kanon i stilling fordi han hadde på følelsen at han snart vilde få sin store sjanse. Det er en improvisert kanon, som en alltid har ventet seg noe spesielt av, et 7.5 cm-rør, montert på en antitanklavett. Neste formiddag rullet femten sovjet tanks fram fra Lappeskogen mot det tiende kompanis stillinger. 22-åringen holdt seg knusende rolig. „Panservogner skal man ikke være redd for. Hvis



man allikevel skulde bli redd, da skal man si til seg selv at mennene i tanks'ene jo er reddere enn jeg. Jeg står med kanonen min på åpen mark og kan gå hvorhen jeg vil. Men mannen i tank'en må rulle stadig nærmere, og med hver meter han kommer nærmere „øker hans angst.“ På denne måten skjøt den unge bonden fra Slesvig-Holstein på nært hold sønder ni tanks. Om natten ødela han sammen med en underoffiser den tiende kampvognen som var blitt stående. Jeg har aldri hørt et menneske si så forbauset „nei“ som obergefreiter Kühl, da jeg spurte ham om han noen sinne hadde lidt av hodepine



Gefreiter Karl Bock, 22 år gammel, en ung soldat som mange. Men som gefreiter må han være forbilde for de andre. Han har allerede hevdet seg i fem slag



Georg Günther, en nykomling i kompaniet, har bare vært med i tre slag i det tiende, men han bærer Cholm-skjoldet til minne om de harde kampene som han deltok i i 1942



Med fra 1938. Paul Schacht er eldste sønn av en holsteinsk odelsbonde, han har æresdiplomet for dyrepass. Han kjører ammunisjon og kjemper akkurat som det faller seg, men er helst hos hestene sine. For hestene er et stykke heimland for ham, som følger ham i alle krigens faser



Underoffiser Mattosjek har vært såret fire ganger. Som de fleste menn av kompaniet, ble han trass i sine sår hos kameratene. Kompaniet er blitt hans annen heim, som han er vokset helt sammen med, hvor han føler seg som heime, tett knyttet til sine menn



ledelse å føre bort hver mann og all ammunisjon. Oberst Koszmalla, regimentskommandanten, forlot som siste mann helvedet ved Demjansk



En stolt dag også for det tiende. Den stedfortredende bataljonskommandant, premierløytnant Schermer, sjefen for det niende kompani, er blitt beordret til regimentskommandoen. Oberst Koszmalla, regimentskommandanten, dekorerer ham med Det tyske kors i gull „for fremragende troppeledelse“. Schermer, en tidligere ubåtingeniør, er gått fram av det tiende kompani, og derfor gleder det tiende seg sammen med ham. Da den nydekorerte om natten avlegger et besøk i sjefsbunkeren, sier „Pit“ i sin skåltale: „Hos Beethoven var det også den niende. Niende skal leve!“



Feldwebel Adolf Prall. Livserfaringer og menneskekunnskapen til disse gamle underoffiserer som også i det borgerlige liv har erobret sin sikre plass, er grunnlaget for kompanifelleskapet



Arnold Evers, aktiv underoffiser, 22 år gammel. Det holsteinske landskap preger disse faste ansikter, hvor de merkelig kjølig, avvevende øyne er karakteristiske for såvel de unge som de eldre



Ordonnansen. Signalflyte og maskinpistol er attributtene til ordonnansen som finner veg gjennom alle slagets farer. Den 24-årige obergefreiter Lahmann, en handverker fra Lübeck, har allerede vært såret tre ganger



Kjølig og blank og frisk sitter oberwachtmeister Wilhelm Brauer, artilleriets framskutte observatør, i den forreste graven til det tiende. Han var med allerede i Polen og Belgia. Han bærer med særlig stolthet Det tyske kors i gull



En usynlig idyll er regimentets hestestall, et mesterverk av kamuflasje, bombesikker og allikevel utstyrt med all heimens komfort. Den gamle devise fra garnisonstiden „god strigling er halve føret“, blir også holdt i ære her i det femte krigsåret. Hver av mennene setter alt inn på at hestene får alt de trenger. For hver av dem vet at hesten i krigen er deres trofaste kamerat. Og denne kameraten blir det sørget for på det allerbeste

Tusenvis av brilleglass —
én kvalitet

Daglig forlater tusener av brilleglass Zeiss-fabrikken, og med tusenvis av forskjellige optiske virkninger gir de tusener av dårlige øyne tydelig syn igjen på alle avstander. Hvert glass er et presisjonsarbeid, omhyggelig slepet og polert, dobbelt og tredobbelt prøvd — bare én kvalitet:
ZEISS

CARL ZEISS
JENA

ZEISS *Punktal*

Det fullkomne brilleglass

CARL ZEISS JENA

MERCEDES
Kontormaskiner

skrivemaskiner, regnemaskiner, adderingsmaskiner, og bokholdermaskiner er talende bevis på tysk oppfinnerånd

Over hele Europa

er de høyt skattet og vidt utbredt som pålitelige banebrytere for kontinental bedriftsøkonomi.

MERCEDES BÜROMASCHINEN-
WERKE AG · ZELLA-MEHLIS/TH.

Mercedes Norsk Aksjeselskap — Harbitzgt. 202 — Oslo

Det ligger nær å trekke en sammenlikning med triariene i oldtidens Roms legioner. Men den sammenlikningen halter som alle andre sammenlikninger. Legionærene var for det meste yrkessoldater, som nærte de håp seinere engang å kunne erverve seg jord og grunn. Men de det her er tale om, er bonde-sønner, unge kjøpmenn, arbeidere og håndverkere. De lever ikke så avsondret som yrkessoldatene. Vel er de krigsartister, men de innskrenker seg ikke bare til sin artistiske virksomhet. Også yrkessoldatene blant dem, de unge korporaler og offiserer har alle et borgerlig yrke.

For noen måneder siden innbød byen Lübeck „støttroppen Briesen“ til seg. Det var en delegasjon fra den divisjonen som tiende kompani i grenaderregiment nr. 6 hørte til. Også noen menn fra tiende kompani var med. Heimen mottok sine sønner. Den måtte motta dem i ruinene av den gamle hanseaterby.

Disse soldater har ikke bare sett ødelagte byer i fiendens land. Som hamburgere og lübeckere har nesten hver og en av dem lidt tunge tap på grunn av fiendtlig bombeterror, eller de ser når de drar heim med permisjon, naboenes sorger og bekymringer over sin ødelagte eiendom. I sine hvilepauser leser de beretninger fra heimen, eller de studerer forordningsbladene om de bombeskadedes rettskrav. Forsorgsoffiseren kommer fram til dem i forreste skyttergrav, skildrer den politiske situasjon og distuterer heimlandets sorger med dem.

Jeg har tilbrakt to netter i samme bunker som en slik forsorgsoffiser og kunde iakttatt ham under hans arbeid. Han er reserveoffiser, stammer likele-

ved slutten av kurset sender en dem igjen tilbake til kompaniet, vel utstyrt med bøker og annet studiemateriell, som de i kamppausene må arbeide seg igjennom. Liknende innretninger fins også for håndverkerne og kjøpmennene. Den ville yrkessoldat fra oldtiden kan altså bare sammenliknes med den tyske frontkjemper fra 1943 i den suverene våpenføring. Men den sjelelige kraft får den tyske soldat nettopp fra sin intime forbindelse med heimen og fra det nøye kjennskap til dens sorger.

En ung soldat som jeg hadde snakket med, fikk seinere av sine kamerater rede på at jeg var krigskorrespondent. Han kom til meg og ba meg ikke å offentliggjøre hans bilde, hans far der heime kunde kanskje få se det og få mistanke om at hans sønn stadig levde i meget farlige forhold. Og faren deltok i verdenskrigen, ble det meg fortalt. Men sønnen er av den mening at den gamle alt har nok sjelelige belastninger med bombekrigen der heime. Denne sønnens omsorg for faren (som sikkert vilde være rede til å pryde ham, hvis han fikk rede på den), viser frontkjemperens ubrutte kraft.

Det er noe spesielt ved disse mennene. En merker det meget tydelig og uten at en kunde se hva det er. Først når en iakttar dem nøye og i all deres virksomhet, finner en ut av det. Det er en sjette sans, som de har utviklet. De har igjen utviklet de praktfulle instinkter og evner fra urskogen, de værer faren og har den mekaniske sikkerhet i valget av det riktige middel. Hvorfor de vender seg til høyre og til venstre, hvorfor de kort forut ventet så lenge, og hvorfor de springer fram nettopp no, alt dette kan de først forklare når handlingen ligger bak dem.



Dostojevskis dødshus. Her ved Porussjas bredd, i ei av de siste husene i Staraja Russa, skrev Dostojevski „Brødrene Karamasov“. Han døde i 1881 i dette huset. Mens hans sønn ble jaget av GPU og sultet i hjel i Moskvas forsteder, innrettet bolsjevikene Dostojevskihuset til museum

des fra tiende kompani og var ved begynnelse av felttoget gefreiter. I dag er han oberleutnant og innehar alle frontens taperhetsmedaljer. Inntil for seks måneder siden var han adjutant hos regimentskommandanten, i sivillivet er han rektor i Lübeck. Han kjenner kameratens sorger, fordi de er hans egne. Hans viktigste bekymring er de unge mennenes yrkesutdannelse. Da jeg bodde sammen med ham, trommet han nettopp divisjonens studenter sammen for å frakte dem bak fronten til et kursus. 200 kilometer bakover er det bygd opp en primitiv høyskole. Her får studentene fra fronten ved hjelp av lynkursur igjen føling med sitt fagområde;

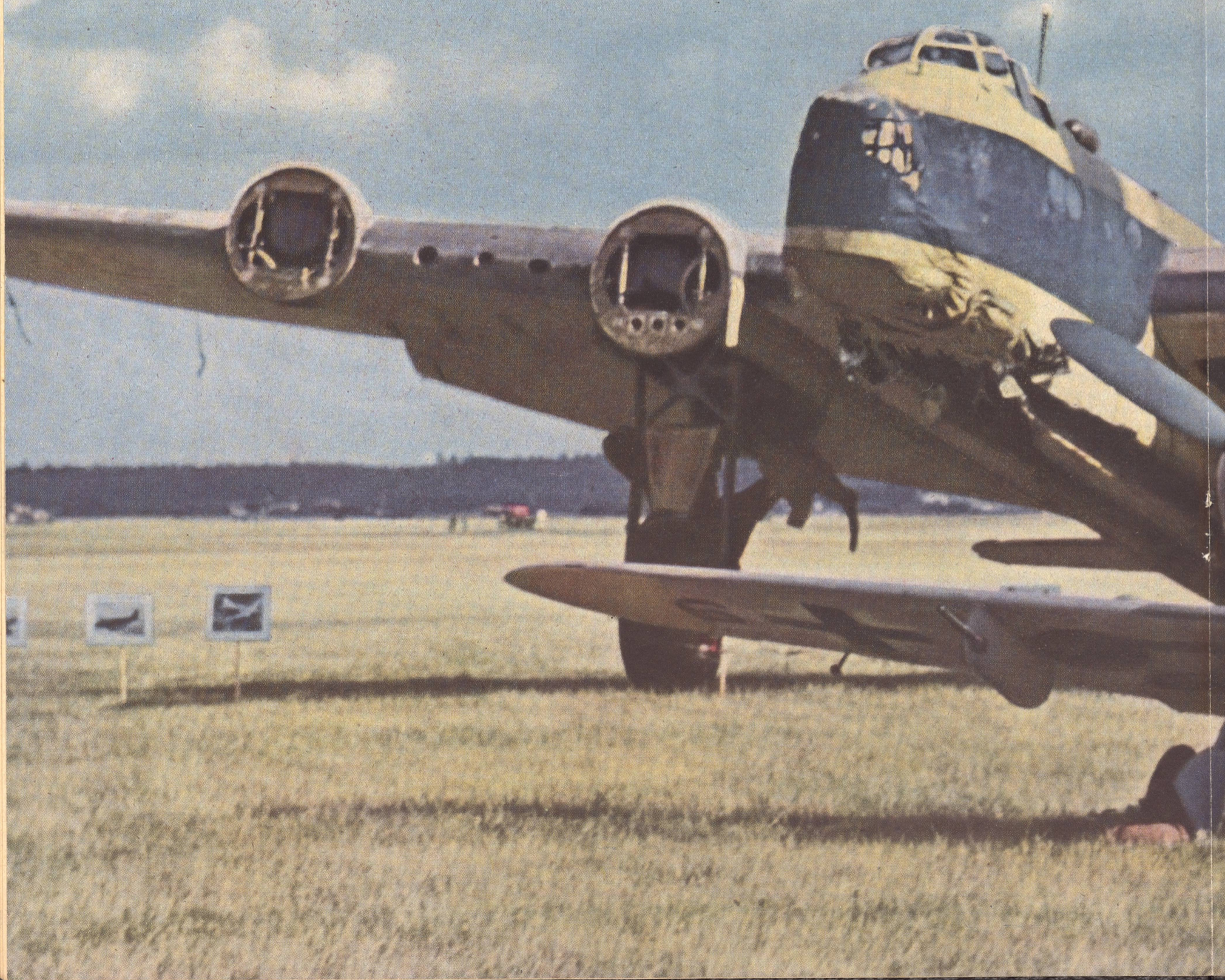
Napoleon sa om Ney at enhver fenrik forsto på kasernegårdsplassen mer av troppeførings-teorien enn den rødhårede marsjal. Men under slaget utviklet Ney den sikkerhet som en søvngjenger har. De kompliserteste overlegninger uttrykte han i langt forutseende og dog så enkle ordrer. Ney har vel også hatt denne sjette sans, som jeg mener og som en kanskje finner hos alle særlig kamperfarne menn. Tiden og den stadige berøring med alltid vekslende farer utvikler og fremmer den. Den er som det sagnaktige hornpanser, som drageblodet spant om Siegfried, en herlig gave. Hundre ganger bedre enn den beste maskinpisto!



TREKK OG MOTTREKK

Generalfeltmarsjal von Manstein med sine stabsoffiserer ved kartbordet

PK-foto: Krigskorrespondent Pabel





Jegeren og hans bytte. Med 12 manns besetning var det nordamerikanske Short-Stirling-bombefly ikke på høyde med den lyske jagerflyver
PK-foto: Krigskorrespondent Hubmann



**FOR 400 ÅR SIDEN:
VERDENS FØRSTE SOSIALE HAGEBYANLEGG**

Omkring 1520 skapte Augsburgerkjøpmannen Jacob Fugger „Fuggeriet“. Det skulde gi håndværkerne billige og sunne boliger. Mer enn hundre familier fant her en hyggelig heim med bare en gullgylde i leie for hele året. En sosial gjerning!

En gylden om året

Navnet Fugger er i den europeiske historie blitt til begrepet på den kongelige kjøpmann. De sosiale trekk i dette store foretagende virker i dag forbløffende moderne, og „Signal” bringer her en beretning om det

Fullt av kongelig verdighet er det bilde, som folket no i snart et halvt årtusen har hatt om kjøpmannen Jacob Fugger: over kanelilden brenner han de gjeldsbrevene, som keiseren selv har utstedt til ham. Dette bildet har ikke noen historisk riktighet. Men det anskueliggjør den sagnaktige, lykkelige rikdom til huset Fugger i Augsburg.

Augsburg var det hjerte, hvorigjennom alle handelens blodstrømmer fra orienten og Italia fløt inn i Riket over Brenner. I 1367 kom en fattig håndverker, en vever, til byen: Hans Fugger, husets stamherre. Ved sin død etterlot han seg 3000 gylden for sine sønner Andreas og Jacob. En sønn av den sistnevnte, også døpt Jacob, var bare 14 år da han overtok forretningen. Ved hans død var formuen alt vokst til to millioner gylden. Under hans nevø nådde den så sin toppstand på 4.7 millioner rhinske gylden, omtrent 40 millioner gullmark, med en nuværende kjøpeverdi på 200 millioner, ca. 13 000 kilo fint gull.

Fuggernes oppstigning er intimt knyttet til Augsburgs oppgangstid, og den har de samme årsaker. Den kjensgjerning at i det 15. århundre endel borgere i stor stil fortsatte den schwabiske bomullstøy-vevning, bante veg for en utvikling, som ut fra den middelalderlige laugsordning i Tyskland skapte en ny stand, kjøpmannsstanden, som fostret de første store representanter for europeiske kjøpmannsforetagender. Blant disse var Jacob Fugger II, den rike, som historien kaller ham. I ham legemliggjøres renessansens livsfylle.

Den annen heldige omstendighet, som fikk en avgjørende betydning for Augsburgs og dermed også for Fuggernes utvikling, var at Tirols daværende sterke bergverksindustri lå så nær. Med et lån til erkehertug Sigismund behersket Jacob Fugger Tirols og Schwaz's sølvgruver. Av de 45 000 kilo sølv, som ble utvunnet i Europa fra 1493 til 1520, hadde Tyskland bidratt med 35 000 kilo. Dessuten ervervet Jacob Fugger seg ungarske kopergruver. Han ble hovedrepresentant for de nye handelshusene, som var interessert i bergverksindustrien.

Husets finanskraft vokste kjempemessig. Etter Lorenzo Medicis død ble Jacob Fugger paven viktigste finansielle hjelper. Han grep inn i verdenshistorien, da han nektet Franz I av Frankrike de ønskede 300 000 daler til keiservalget og forstrakk Karl av Spania med den summen, som kurfyrstene forlangte for å velge ham til keiser Karl V. Fuggernes gullkrone, som Karl V bar som tysk-romersk keiser, brakte huset seinere opp i stadig mer

truende pengetransaksjoner. Med finanskrisen i Spania og Nederland i slutten av det sekstende og begynnelsen av det syttende århundre brøt det sammen.

Jacob Fuggers skikkelse står på terskelen til en ny tid. På den ene side helt overbevist om den indre nødvendighet og konsekvens av en utvikling som åpnet portene til verdenshandelen for det laugsbundne småborgerskap, så han på den annen side likeså vel den tvingende nødvendighet: å skape en sosial utlikning. Med denne sin holdning var han århundrer forut for sin tids sosiale anskuelser.

Tiden var enno ikke moden for en alminnelig løsning av det sosiale spørsmål. Jacob Fugger forsøkte i det minste i den utstrekning det var ham mulig å mildne de fattiges kår. For å sikre de allerfattigste maten, vilde han framtvinge de forholdsregler at „et trau rug ikke måtte koste mer enn en gylden.” Men allermest forbløffende og størslagen dokumenterte hans sosiale sans seg i opprettelsen av det første fabrikkhagebyanlegg, „Fuggeriet”. Jacob Fugger var den første sosialpolitiker, som forlot middelalderens velferdspleie og ikke bare hadde omsorg for syke og arbeidsudyktige, men også var bestemt på å skaffe de friske og arbeidsdyktige en menneskeverdig tilværelse. Han begynte det sosiale arbeid med noe, som først skulde opptas igjen århundrer seinere: han begynte med boligfor sorgen.

I regnskapet for 1511 stilte han av husets midler 30 000 gullgylden til den sosiale forsorgs rådighet, etter handelsformuens daværende stand nesten en tiendedel av formuen. 15 000 gullgylden skulde anvendes til det lenge planlagte hagebyanlegg. Samme år ble byggingen påbegynt, og i 1523 var arbeidet fullført, med 53 hus og 106 leiligheter. Mens de middelalderlige byer hadde svungne gatetrekk, var disse gater, som krysset hverandre i rett vinkel, noe helt nytt. Tanken til denne planen stammer fra Albrecht Dürer! Hver leilighet besto av to rom, hvorav det ene kunde oppvarmes, et kjøkken, et kammers og et vedskjul. Til leilighetene i annen etasje hørte det loft, til leilighetene i første etasje en liten gårds plass. Som årsleie fastsatte Jacob Fugger en gylden. I sitt testamente etterlot han dessuten hver familie, som hadde barn, en gullgylden, og hver barneløs familie en halv gullgylden.

„Fuggeriet”, som det ble kalt, eksisterer enno i dag. Det minner enno i våre dager om den menneskelige storhet og det geniale verdensblikk hos en mann, der som alle store menn fra hans samtid var langt forut for sin tid.

Løper de fire linjene virkelig parallelt?

Deres øye sier nei, men når en måler etter, er de virkelig parallele. Slik kan en ta feil! Men et Voigtländer-kameras øye lar seg ikke bedra. Det gjengir alt, slik det virkelig er, på den finkornede BESSAPAN-film! Gled Dem derfor, hvis De alt har et Voigtländer-kamera, eller husk på det, når det igjen blir å få kjøpt.



Voigtländer

Den tyske teknikk virkeliggjør det som verdens beste organisatorer streber etter

En må engang ha sett, hvordan en bokholderimaskin CONTINENTAL 800 arbeider, for å vite hvor fullkommen den alt er. CONTINENTAL bokholderi-, adderings- og skrivemaskiner er tekniske toppytelser —

tyske prestasjoner



382



De verdenskjente grønne

CASTELL

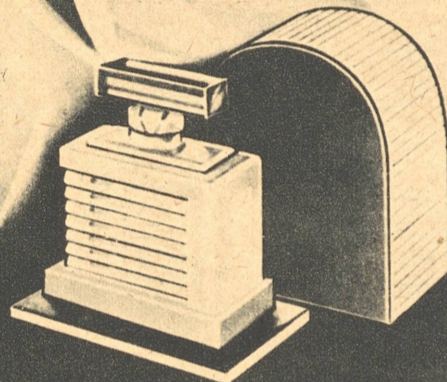
BLYANTER

er ideelle skrive- og tegneredskaper for
den fordringsfulle forbruker.



A.W. FABER-CASTELL

KAMP
Silberhals
BALLKÖNIGIN



Den fullendte parfyme

innsmigrende, fyldig, sitter meget
lenge, er desent og fornem

ALEX KAMP & CO., NÜRNBERG-N

Når

Pelikan

KARBONPAPIRET

er brukt en tid legges det
inn således at den tid-
ligere overkant kommer
ned. Typene treffer da
på andre steder enn før.
Pelikan karbonpapiret
varer derved enno lenger

GUNTHER WAGNER



A. Froß-Büssing & Co.
WIEN DO.

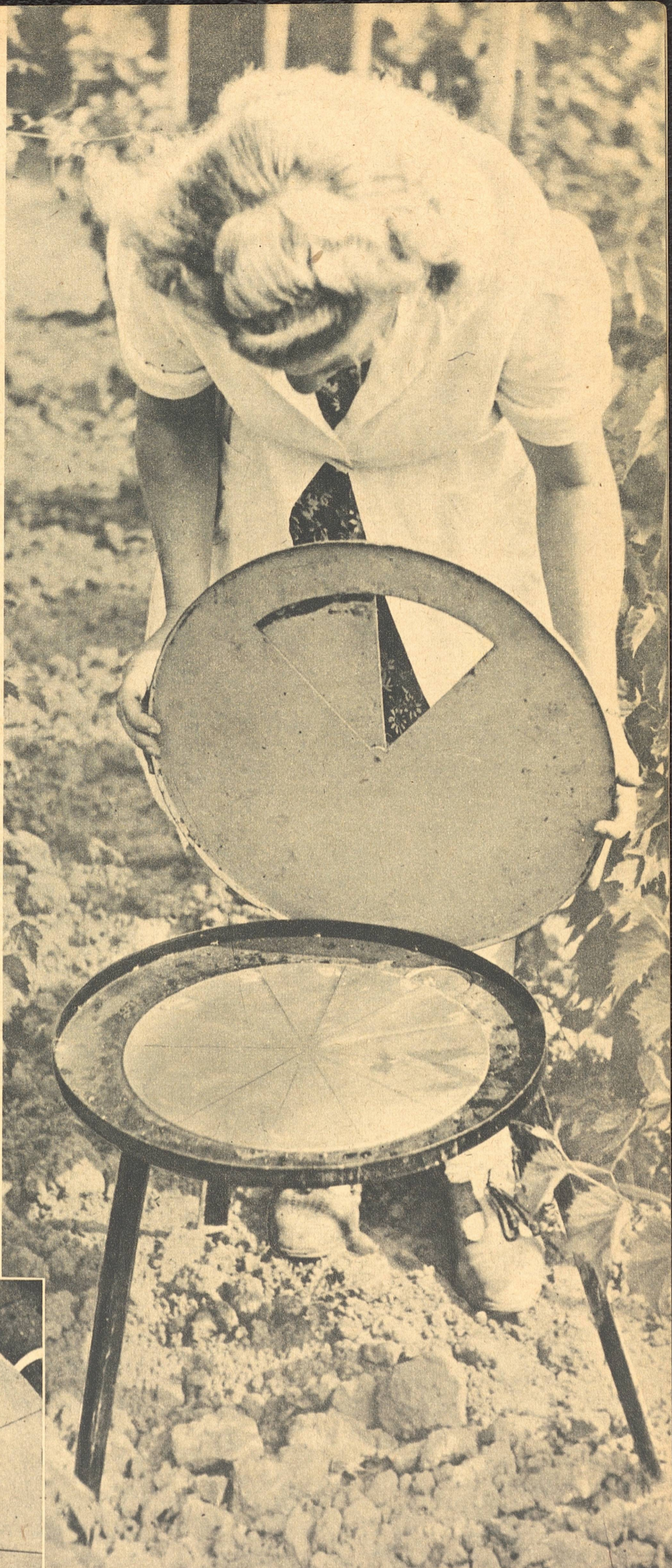
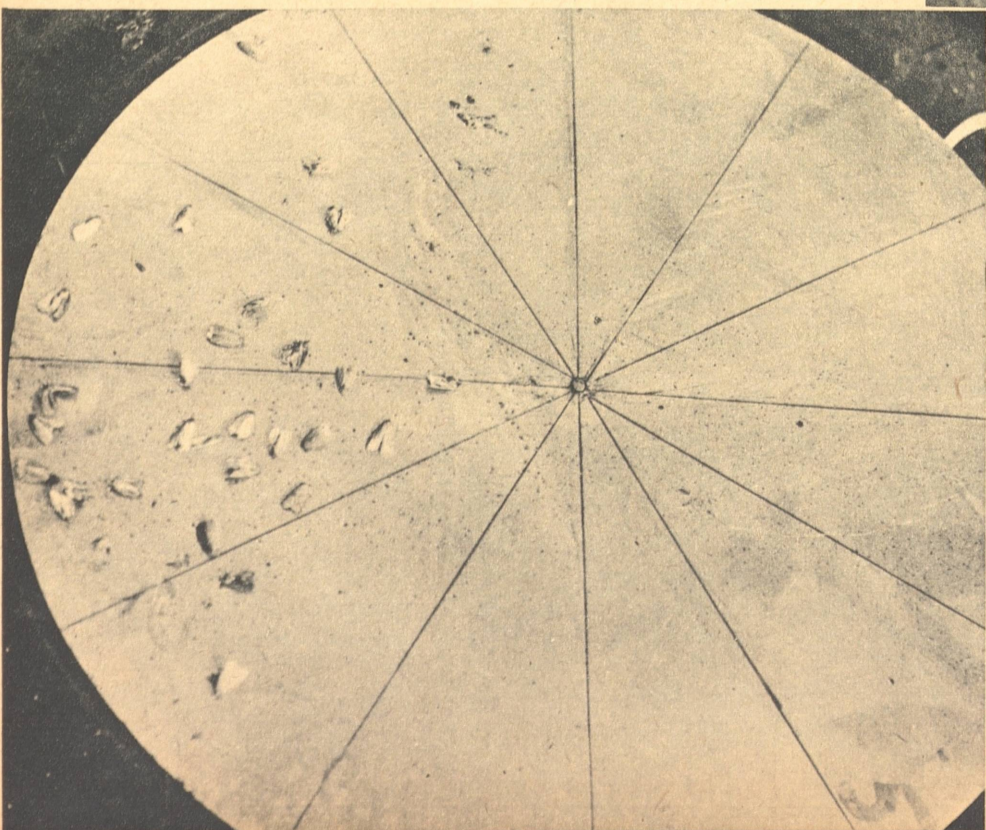
FARLIGE LOKKEFUGLER

Nye veger til skadeinsektbekjempelsen i vindyrkningen

Hannen følger i hunnens spor. Det er ikke annerledes hos dyrene enn hos menneskene. Heller ikke insektene, de små vingede vesener, er noen unntagelse fra regelen. Denne gamle visdom nyttiggjør no den moderne forskning seg, som bekjemper skadeinsektene i vindyrkingen. „Signal“ gir her et innblikk i arbeidet til forsøks- og forskningsanstalten for frukt- og hagedyrkning i Geisenheim ved Rhinen

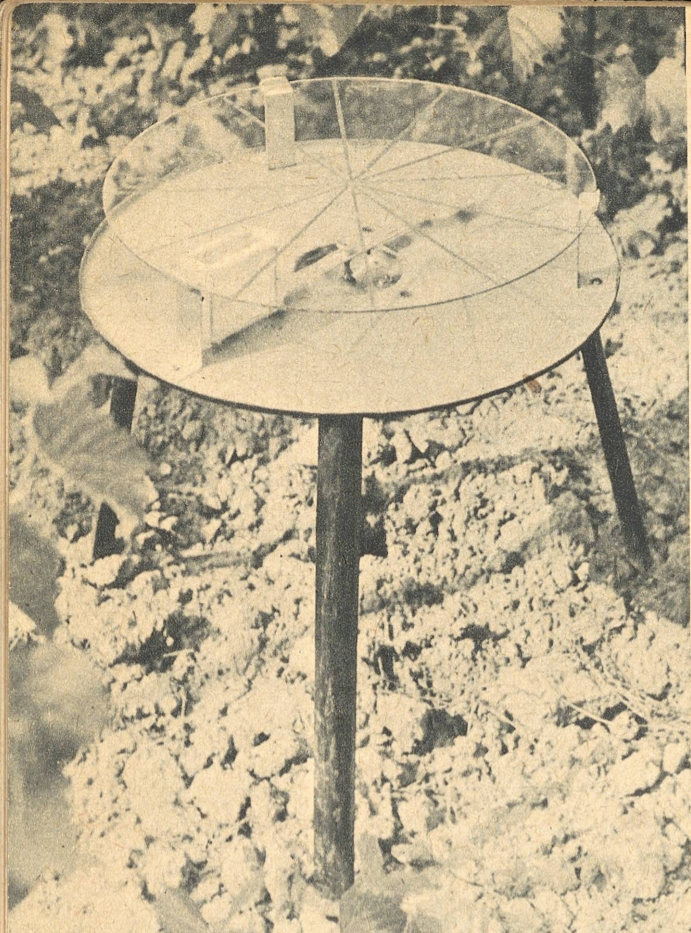


Lokket i fellen av hunden. „Druevikleren“, et lite, harmløst utseende insekt, er et av de farligste skadeinsekter i vindyrkingen. Fra insekthunnen strømmer der ut et seksualduftstoff, som ikke kan merkes av mennesker og som lokker til seg insekthannene på lang avstand. Dette faktum, som man har oppdaget etter tallrike forsøk, har fått forskningsanstalten til å konstruere en „handyrfelle“. Et hunninsekt blir satt inn i et lite musselinsbur, som er omgitt av fire brett, bestrøket med fluelim. Haninsektene som blir lokket til av hunnens duft, kommer flyvende og blir hengende fast på brettene

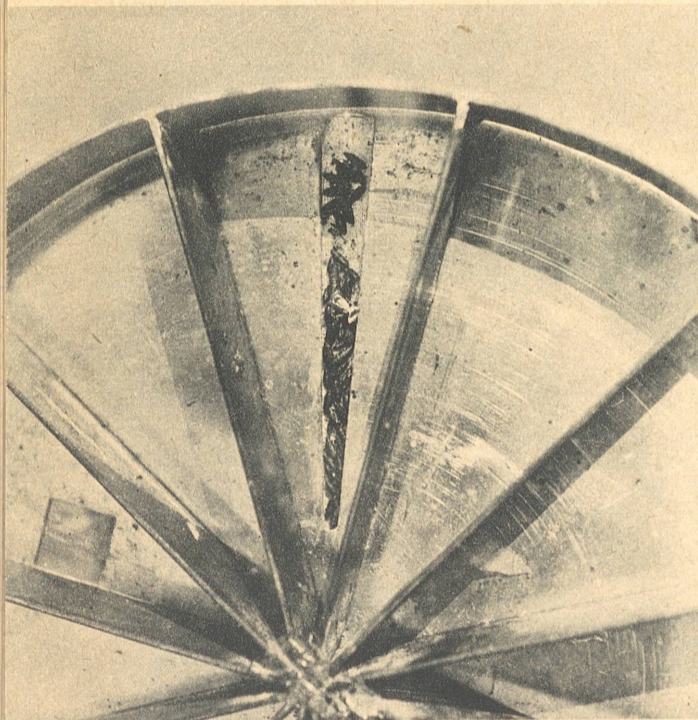


Mellom k'okken 3 og 5 om morgenen. Av hensyn til en effektiv bekjempelse av skadeinsektene er det viktig å vite når parringen og eggleggingen foregår og når det ferdige insekt kommer fram. For dette må man rette seg etter ved sprøytingen av druestokkene med utryddelsesmidler. „Handyrfellen“ ble derfor forsynt med et urverk som dreier en skive, forsynt med en sprekk, over en plate bestrøket med lim (Bildet ovenfor). Under sitter hunden i sitt musselinsbur. Ved kontrollen ble det konstatert at insekthannene bare hang fast på de sektorer av platen som sprekk i skiven la åpen mellom klokken 3 og 5 om morgenen (Bildet til venstre)

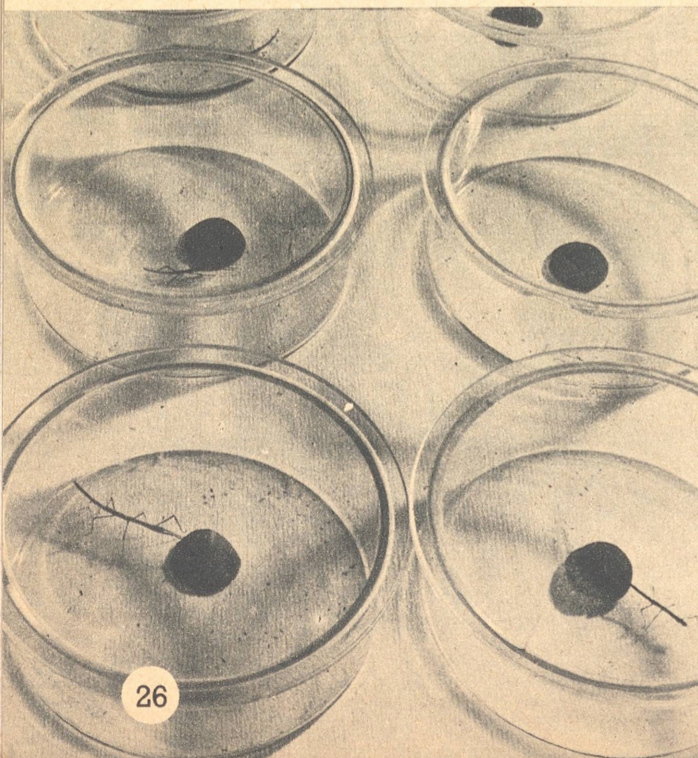




Eggleggingen stoppet med klokken. Etter samme prinsipp som „handyrfellen“s fangeur arbeider også „eggleggingsuret“. Det drektige huninsekt sitter atter i et musselinsbur, over hvilket der bevegger seg en glasskive, drevet av et urverk. Da hunnen bare legger sine egg på glatte flater, benytter den til dette glasskiven, som neste dag røper når eggene ble lagt på den



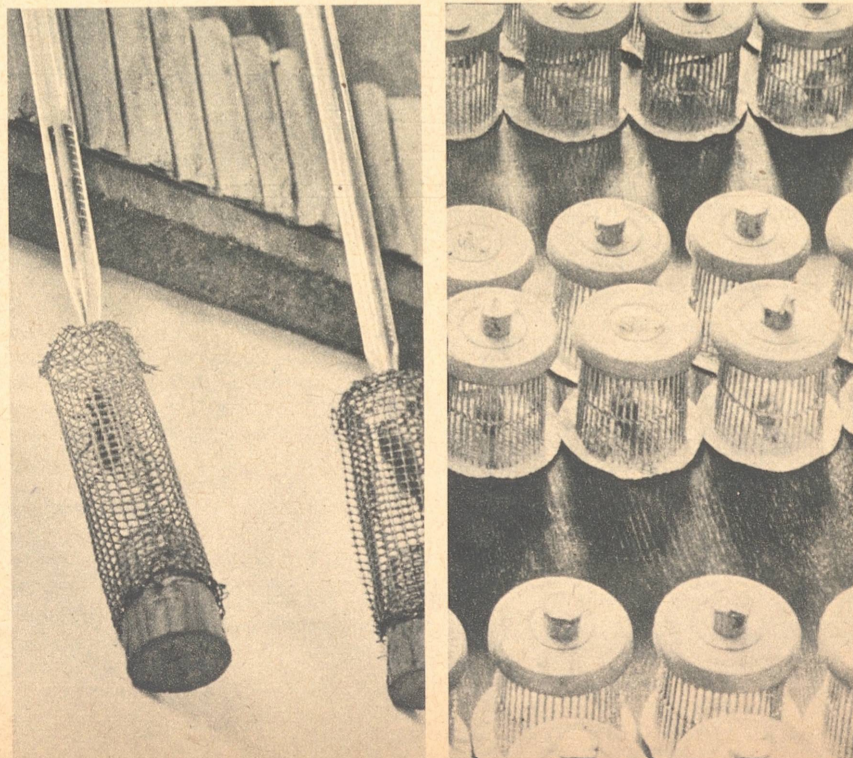
Det neste livsstadium. Druviklerens pupper blir av et ur ført forbi under noen glassfag. Seinere viser det seg så når insektene er sloppet



Den praktiske anvendelse. Skadeinsektenes levemåte er utforsket med kontrollurene. Der er funnet en effektiv motgift. No begynner den egentlige bekjempelse av druevikleren på vinbergene. Resultatet har vist at denne bekjempelsesmetode, som man har funnet fram til gjennom møyssommelige eksperimenter, er overordentlig effektiv

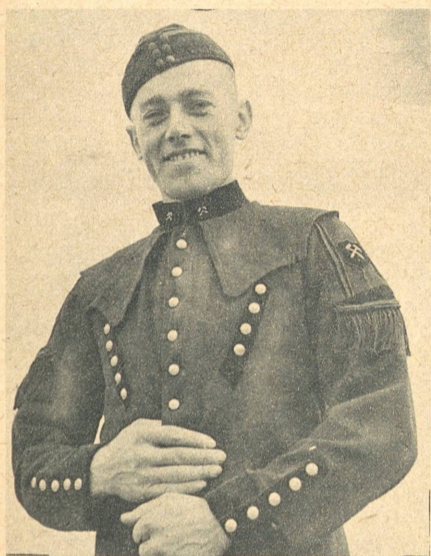
Eksperiment med giftstoffet

Når den første forsøksrekke er avsluttet, tar man fatt på den neste, man søker etter det passende utryddelsesmiddel. Bladdeler blir infisert med et giftstoff, og gresshopper blir matet med dem (bildet til venstre). Dersom midlet er drepende, blir der gjort et kontraforsøk med bier, for hvilke giften må være uskadelig. De får den på pipetter (bildet til høyre), og biene blir derpå iaktatt enkeltvis i bur. (Bildet til høyre ytterst)



VED MÅLET: STIGER!

Den unge mann vil bli bergmann. Han er frisk og oppvakt, han har stoff i seg til å bli stiger engang. Men inntil han får det ettertraktede stigerdiplom, må han gjennomgå en meget grundig utdanning. „Bergmannslærlingen" må kunne omgås spisshakken like så godt under jorden som retorter og matematiske formler over jorden. For bergmannsyrket krever ikke bare fysisk kraft og motstandsdyktighet, men er en vitenskap for seg, likesom ethvert høyerestående håndverk, som sikrer den begavede videre utdannelsemuligheter.



Det ytre tegn på den nye verdighet. Stolt presenterer den nybakte stiger seg i den tradisjonelle uniform

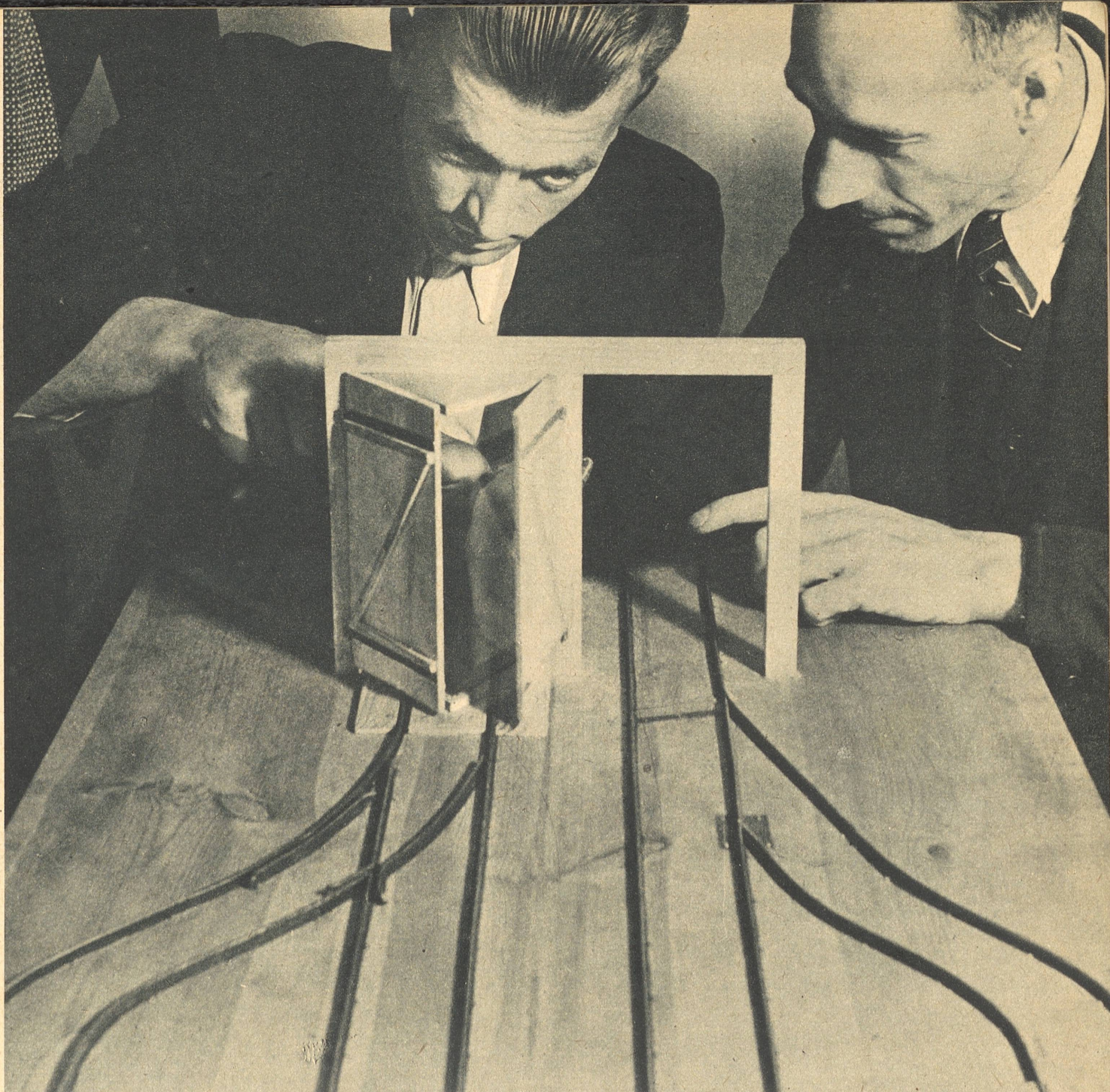
Tre år arbeider bergmannslærlingen i sjakten på lærestedet sitt. I denne tiden blir han også utdannet i verksteder over jorden. Så får han det såkalte „Knappenbrief" og er no „Knappe" eller „Lehrhauer". I andre håndverksgrener vilde man kalle ham gesell.

Og no kommer han i den første silen i sin løpebane. Er han dyktig, foreslår utdannelsesstigeren, under hvis oppsyn han har gått i lære, ham å gå bergmannsskolen. Men enno er ikke den utvalgte „Knappe" bergmannselev. I bergmannsskolen må han først gjennomgå et toårs forberedende kurs. Her er utdannelsen allerede oppdelt i bestemte faggrener, alt ettersom den unge mann engang vil bli gruve- eller maskinstiger, elektro- eller oppmålingsstiger.

Undervisningen på bergmannsskolen varer tre år. Det første året, i forkurset, undervises der i alminnelige fag. I de seks ukers „ferier" lærer bergmannseleven fremmede revirer å kjenne. Oberschlesien, Ruhr, Mellom-Tyskland, Erzgebirge, Ostmark eller Bayern. I fagkursene I og II, i annet og tredje skoleår, får han sine spesialkunnskaper. I hele denne tiden må bergmannseleven avvekslende også arbeide i gruen, for han må ikke miste kontakten med praksis.

Etter den avsluttende eksamen vinker endelig stigerdiplomet. Det åpner vegen til diplomingeniør, til overstiger, gruvebedriftsleder, til leder av flere sjakter.

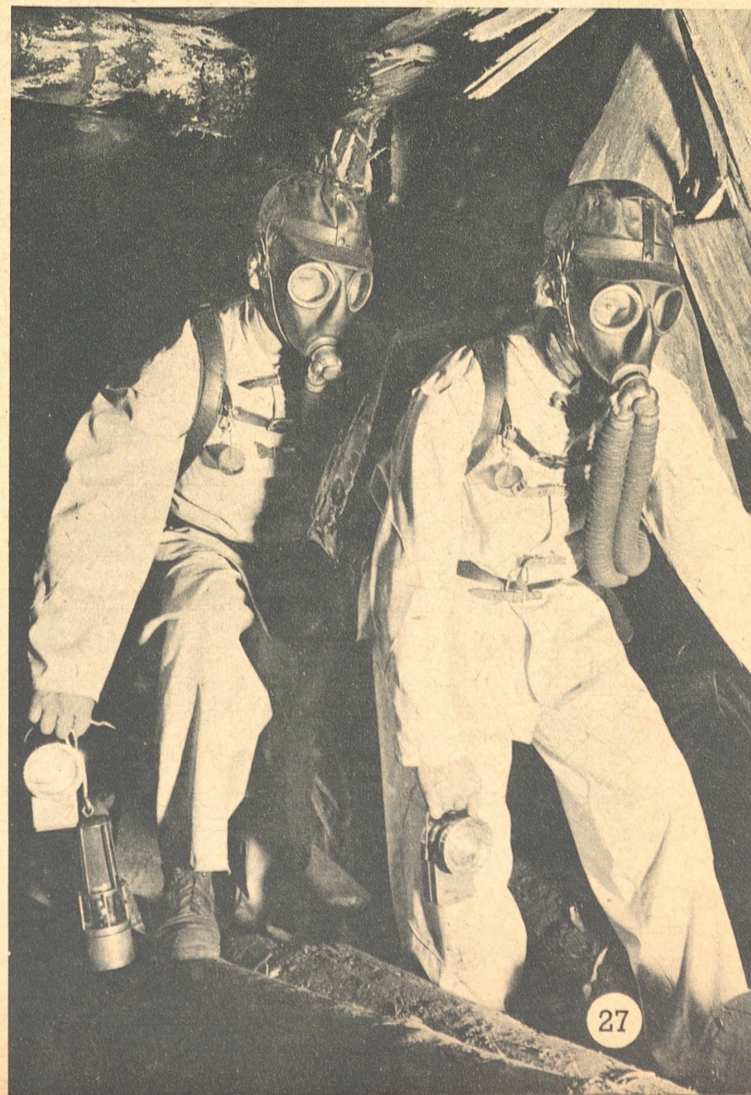
I bergmannsskolene har Tyskland for en av de viktigste grener av sin industri skapt mulighet for folkene til å komme seg opp sosialt og yrkesmessig.

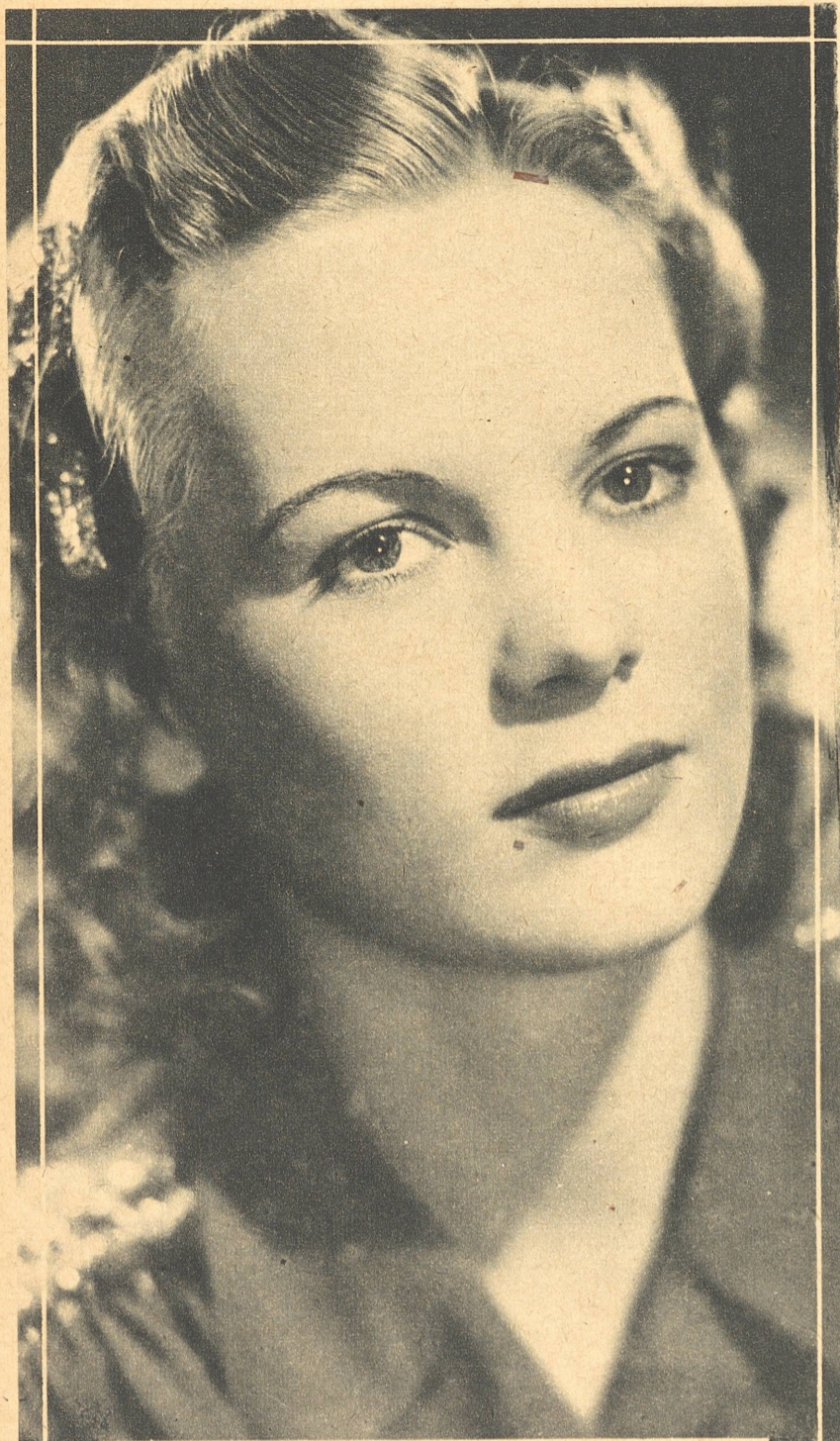


Slik arbeider ventilasjonsdøren. Ved hjelp av modellen blir bergmannslærleren forklart hvordan hver passerende gruehund selvstendig åpner døren, og hvorledes denne lukker seg automatisk igjen. Ventilasjonsdørene, bygd inn på forskjellige steder i sjakten, sikrer forsyningen med frisk luft

Undervisning i sjakten. Bergmannseleven lærer ved hjelp av en hengeteodolitt å bestemme stollenes og sjaktenes beliggenhet i terrenget

Kamerater i nød! Den vordende stiger blir grundig undervist i bruken av redningsapparater som redningstroppen benytter under ulykker i sjakten





*Marianne
Simson*

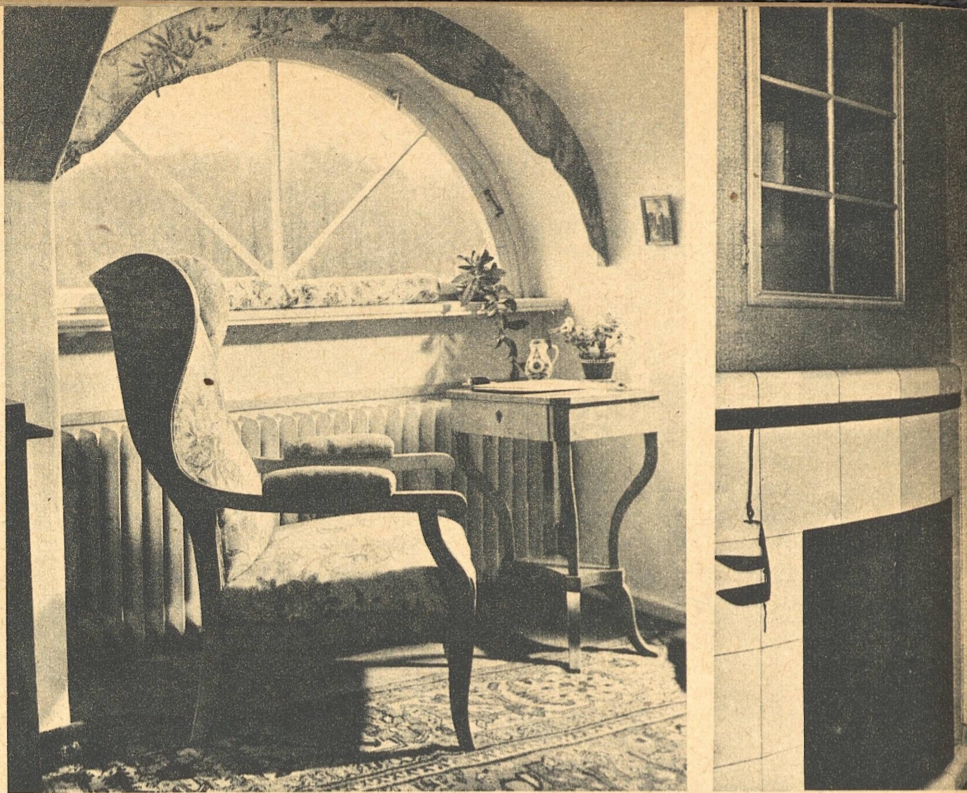
spiller i filmene:

DAS BAD AUF DER TENNE
(TOBIS)

EIN GLÜCKLICHER MENSCH
(TOBIS)

FAMILIE BUCHHOLZ
(UFA)

NEIGUNGSEHE
(UFA)



Mors lyse arbeidsplass. Med små rester blomstret stoff, som ble til overs da den gode lenestolen var trukket, oppnådde en her den heimlige virkningen

Hygge mellom nisjer og karnapper

Mangen en som har vært vant til god plass, holder no til i trange takleiligheter. Mange fant da også tilflukt for bombekrigen i mindre truede områder. „Signal“ viser her at også slike leiligheter kan utstyres hyggelig

Mange har vel også engang bodd i Met takkammer, selv om det bare var for en natt. For det meste fulgte en hyggelig morgen på en slik natt. Bymannen kjenner slike takkammer for det meste bare fra landoppholdet, når han etter en lang vandring var så heldig å finne seg et rom mellom skrå vegger. Men når det engang gjelder å finne oppholdssted for lengre tid, vil kanskje mange bli temmelig forskrækket, når de tilbys en kvistleilighet. Og allikevel har også en slik leilighet sin store tiltrekning. Den ser annerledes ut enn andre leiligheter, og det krever meget overveielse å innrette den med små midler — det må vi innrømme. Arkitekten og enhver skapende kunstner vet jo at først den riktige kamp med de vanskeligheter med byggestoffet som oppstår, gir arbeidet dets tiltrekning — enten det no er det harde treet, som motstår kniven, eller steinen under billedhoggerens meisel. Den som vil lage det trekantede rommet oppe under taket om til en hyggelig heim, likner nesten en slik billedhogger.

Der står f. eks. de støttene i vegen, som bærer taket, og de skråttstilte støtter, som sikrer det mot vinden. En

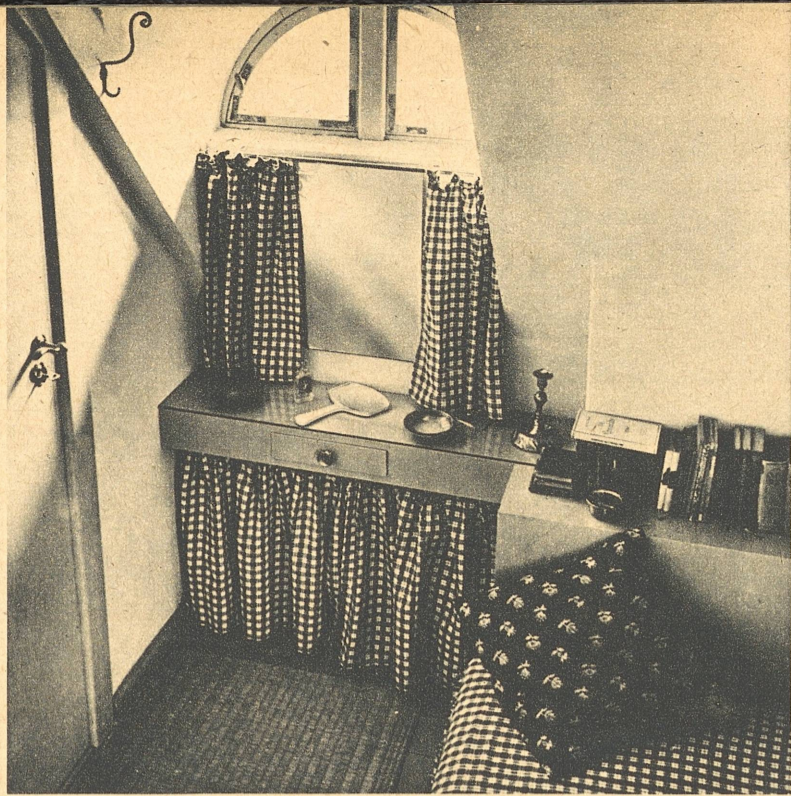
kan ikke fjerne dem. Derfor går en med veggene som skal omgrense inngangen, døren og kjøkkenet, stuen og soveværelset rundt støttene eller mellom dem, bøyer seg også engang, og så oppstår en slik takleilighets under: overalt er det oppstått nisjer og karnapper, som stikker fram eller ligger noe avsides, kanskje også en trappeavsat, når det lå en grunnbjelke i vegen.

Her er det behagelige sitteplasser; enkle skap kan bygges inn i nisjene. En sofa kan også stilles inn i en nisje. Er denne to meter lang, oppstår det en sengerisje; er den også over en meter dyp, kan en la seng og et lite bord forsvinne bak et forheng.

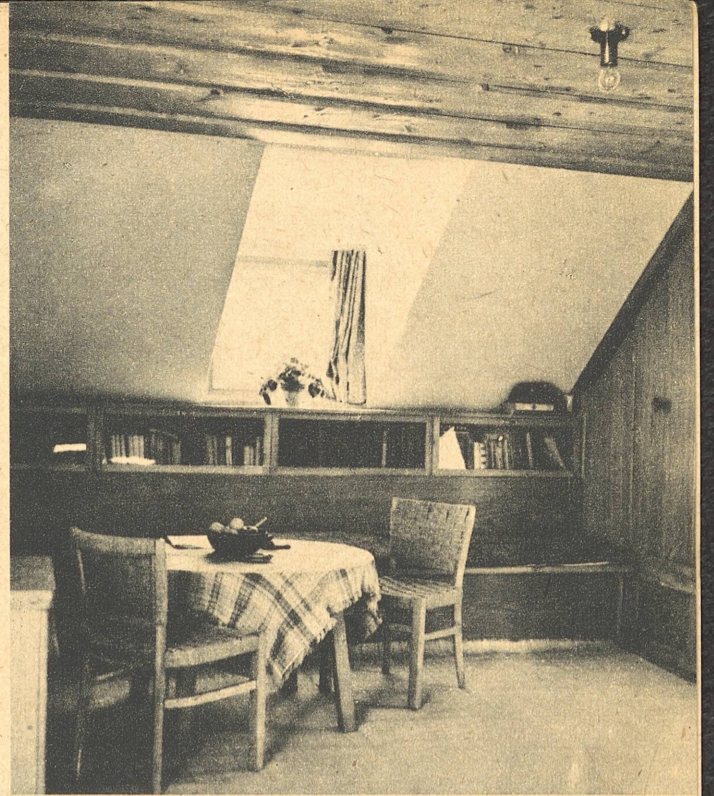
De får ofte et muntert anstrøk — slike rom; for de støttene som gir takspærreverket den ønskede stivhet, går ofte skrått gjennom rommet — også de blir kledd inn, og de skrå linjer som da oppstår, bryter den kantede strenge linje, som vi helst ikke vil ha i et hyggelig rom. Kommer det så en gjest, som hadde tenkt å få se en nødbolig, vil han smile, når han ser hvordan den formentlige nød her ble til en dyd og dyden til skjønnhet.



Under skråtaket. Atskilt fra stuen, en behagelig sovepass. Vinduet høyt oppe sørger godt for lys og luft

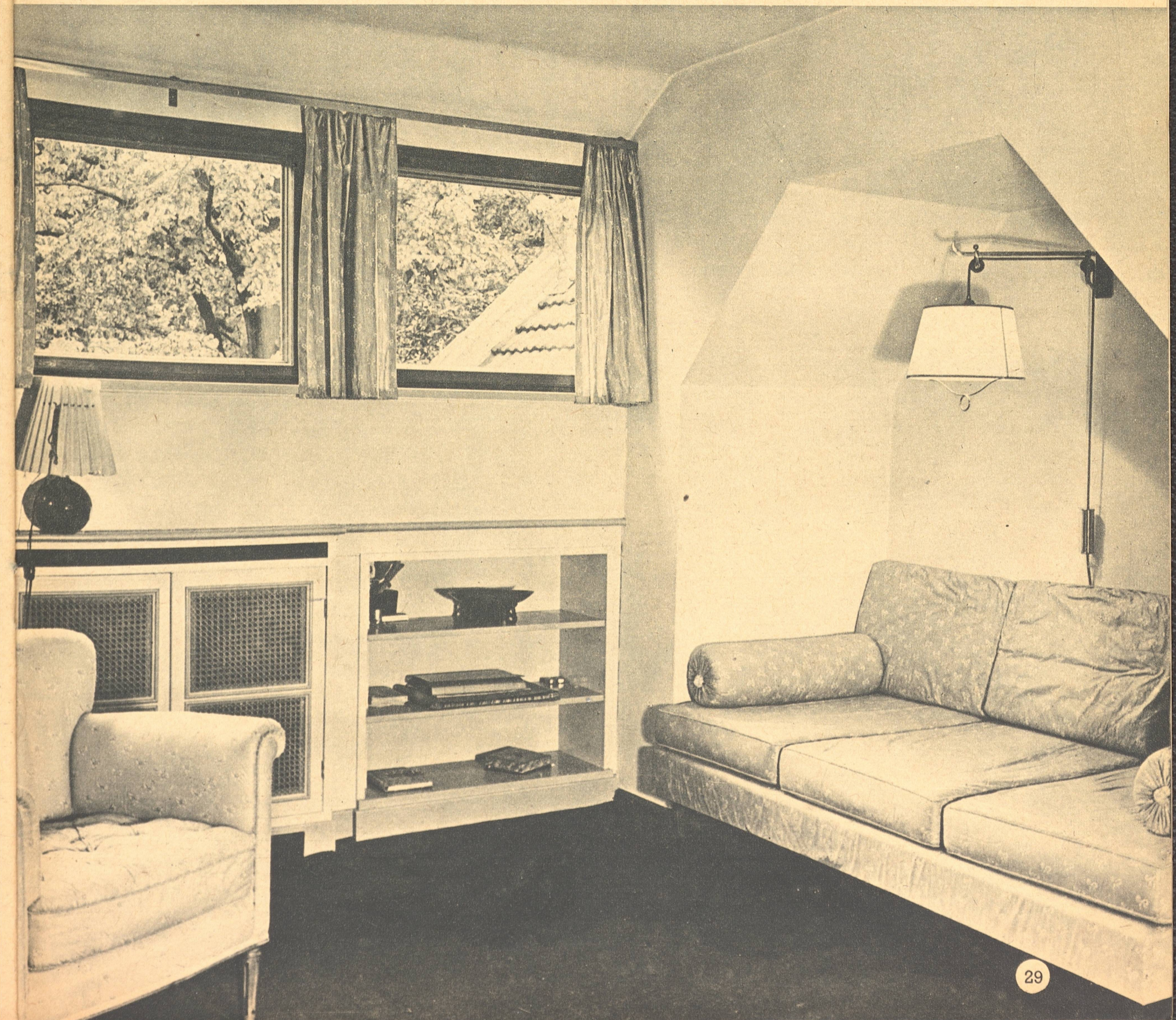


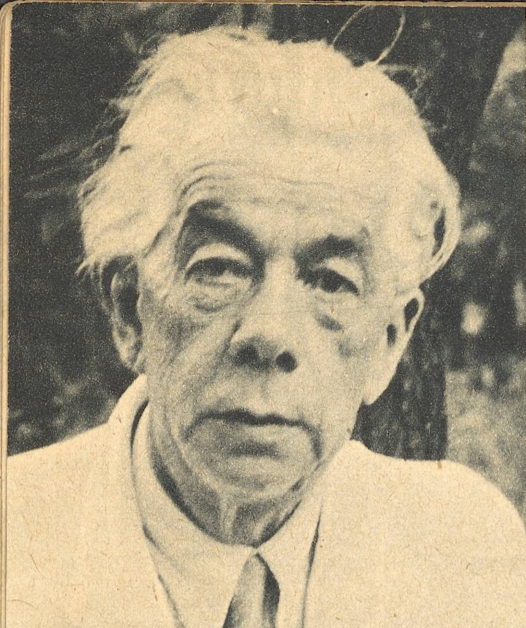
Hver krok er utnyttet. En bokk-hylle over den innebygde sengen. Mellom toalettbordet og det runde takvinduet et speil med små forheng



Innebygde skap har plass til mangt og meget, den polstrede benken kan også huse en gjest natten over. Den varme tone i treverket gir rommet dets særpreget

Alt passer godt sammen. Alt overflødig er unngått. God utførelse og harmonisk møblering får en til å glemme at det her tidligere var et takkammer





Dr. h. c. Ibscher. Et portrett fra de siste årene

EN VEG

En bokbinderlærling vakte opp en svunnen verden igjen

Fjortenåringen lovet seg selv da han forlot skolen at han vilde prestere „noe fremragende“ engang. Men enno var alt i vekst hos ham, enno visste han ikke hvilket yrke han vilde ta fatt på, enno var det ikke noen som ante hvilket fond av seig arbeidsvilje, utholdenhet, åndelig lidenskap og intuitiv formende kraft der var i denne spinkle berlinergutten. Hugo Ibscher kom i lære hos en bokbinder. En dag

fikk hans mester besøk av en mann fra det kongelige museum som ønsket en hjelpekraft til den egyptiske avdeling. Den unge Ibscher ble antatt og fikk straks lov til å skjære til de glassplatene mellom hvilke der ble oppbevart tilsynelatende håpløst rotete beter av kostelig papyri hvis ordning og verdsettelse enno ingen lærd hadde våget seg til å ta fatt på. Slik begynte Hugo Ibscher sitt arbeid i oldtidsforsk-

ningen av nettopp disse papyribetene. måneder siden lukket sine øyne, etterlot han seg et livsverk, som hadde bestått i 52 års intenst arbeid med ordningen av nettopp disse papyribetene. Syttenåringen, som til å begynne med av libhaberi og derpå med stadig voksende besettelse ga seg i kast med å rense, glatte ut og føye sammen de ørsmå bruddstykker av egyptiske og greske skrifter, var blitt „rednings-



1885: Eleven. Dengang ante den elleveårige Hugo Ibscher (til høyre) enno ikke noe om sin store oppgave. Da han gikk ut av folkeskolen, overveide han enno om han skulde bli koppersmed eller bokbinder



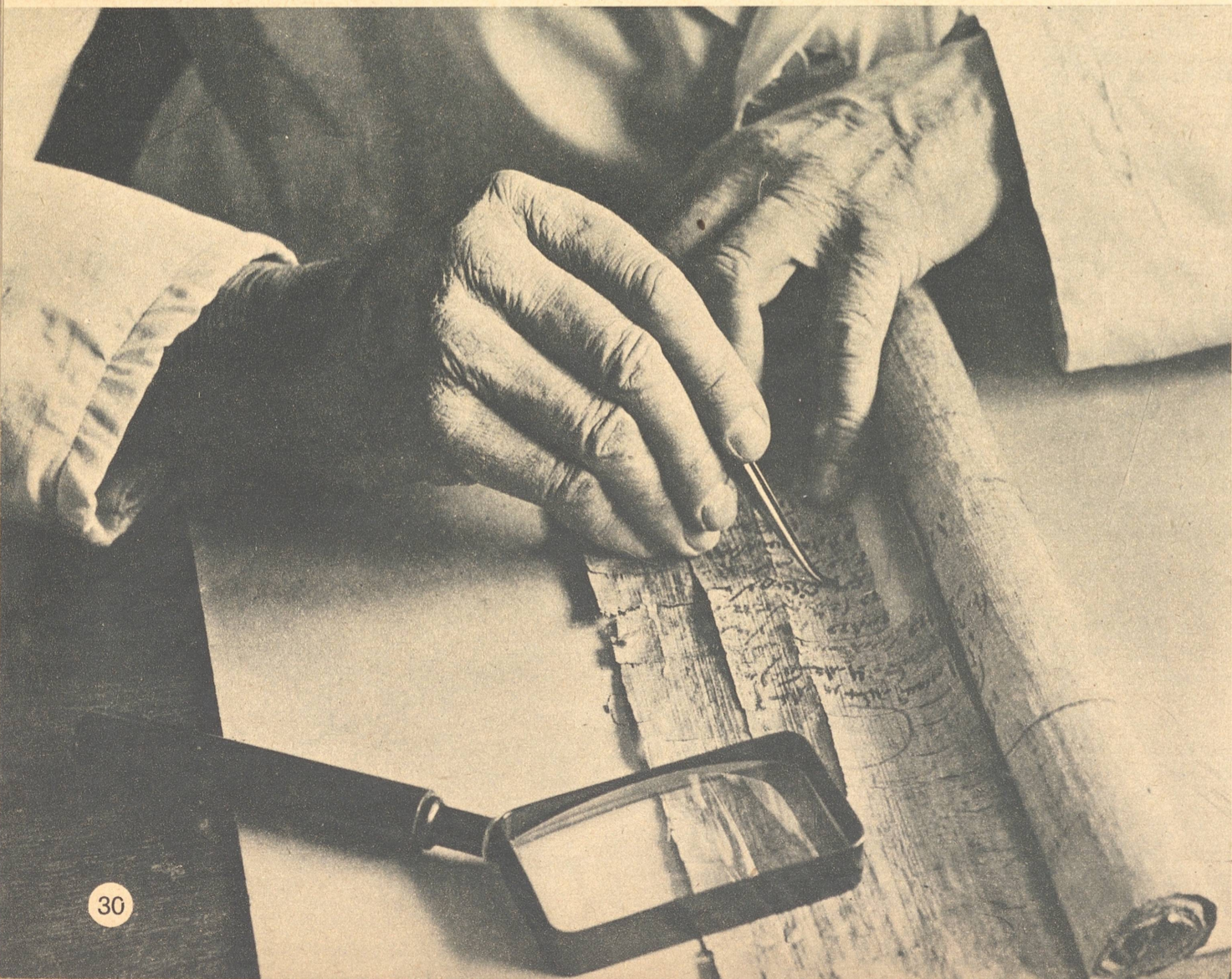
1892: Bokbinderlærlingen. Fotoet viser den unge Ibscher (i midten) blant sine sportskamerater. I denne tiden faller begynnelsen av hans arbeid med papyri i museets egyptiske avdeling



1917: Landstormmannen. Verdenskrigen avbrøt Hugo Ibschers arbeid, som dengang allerede hadde fått fremragende ry også i utlandet. Hans kone døde i 1929. Hans sønn Rolf ble hans medarbeider og etterfølger



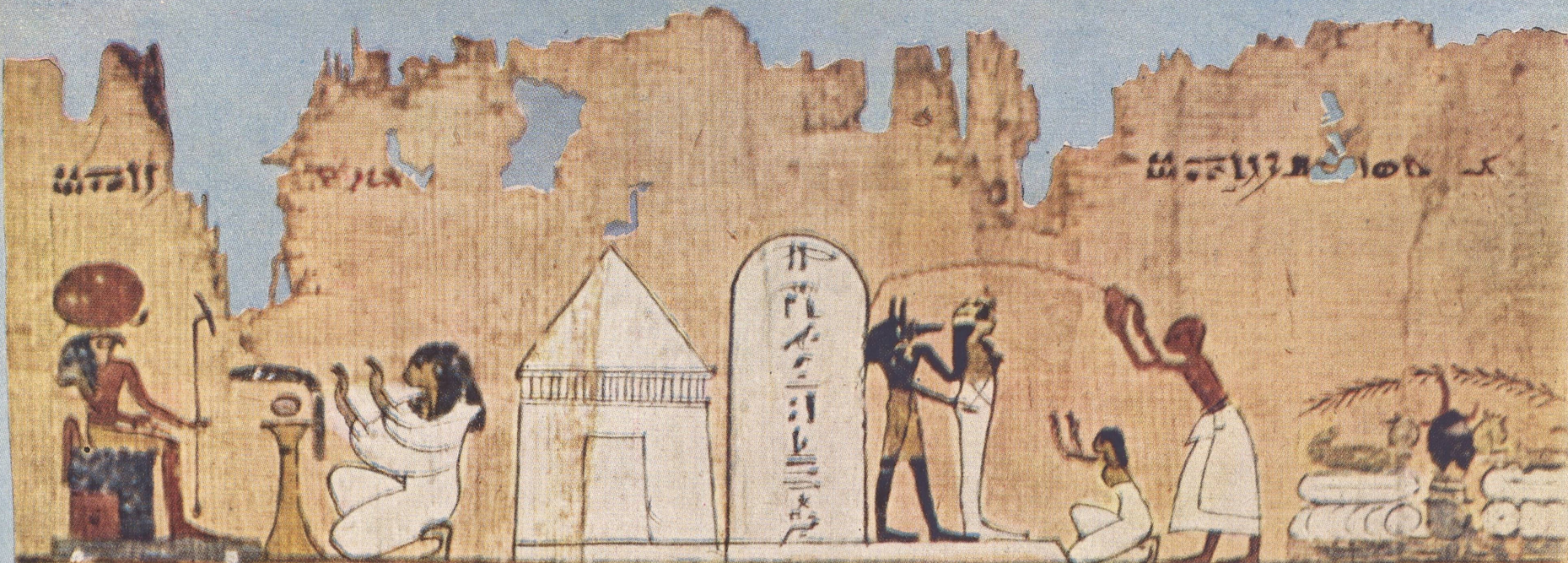
1938: Den verdensberømte konservator. I flere decennier, siden 1906 var dette bordet i et lyst rom i Statsmuseet Hugo Ibschers arbeidsplass. Her arbeider i dag dr. Ibscher junior i hans sted



mannen for dyrebare vitnesbyrd om antik ånd“, som han ble kalt i diplommet i forbindelse med hans utnevning til æresdoktor ved Hamburg universitet. Håndverkeren, som ved siden av ledet et stort verksted, utviklet seg ved selvstudium til den lærde, der som uovertruffen mester i konservering hadde et enestående ry i utlandets biblioteker, vitenskapelige institutter og privatsamlinger. Uppsala, København, Turin, Roma, London, Konstantinopel og Kairo kalte ham til å bearbeide sine samlinger. Berlinsamlingen teller papyri av største vitenskapelig verdi og hvis restaurering skyldes den geniale Hugo Ibschers hender. Hertil hører fragmenter av dikt av Sappho, et stort dikt med titelen „Perseus“ av Timoteus fra Milet. Enno i de siste leveår restaurerte Hugo Ibscher de berømte læreskrifter av religionsstifteren Mani, som hører til den vitenskapelige verdens mest oppsiktsvekkende funn.

Hugo Ibscher levde et tilbaketrukkent liv, utelukkende viet den oppgave han hadde satt seg; han var overmåte beskjeden hva angår ytre æresbevisninger. Vitenskapen skylder ham uendelig meget.

← Mesterens hender. Med en sjelden intuitiv begavelse for det konserverende arbeid har Hugo Ibscher åpnet de kostbare papyrusfunn fra oldtiden for den vitenskapelige forskning



Hieroglyphic text in the left column, consisting of approximately 25 lines of characters.

Hieroglyphic text in the middle column, consisting of approximately 25 lines of characters.

Hieroglyphic text in the right column, consisting of approximately 25 lines of characters.

Gjenoppstått av forgjengeligheten. Utsnitt av en papyrus — rekonstruert av dr. Ibscher — en dødsbok, som en egypterinne for 2000 år siden fikk med seg i graven



Kryssordoppgave mot lampefeber. Pause under nyinnstuderingen i Berlin av operetten „Wie einst im Mai“ av Walter Kollo



Dansende ynde og akrobatisk kraft i skjønn forening frambringer en usedvanlig virkning: franskmannen Murio, tidligere medlem av et fremragende „kastenummer“.



bringer her med den fjærende svingkraft, som hører med til denne spesielle scenedans. — Hans partnerske Mané holder publikum fanget med sin glimrende danseteknikk

MED SILKETØRKLEET...

Elegant dansekunst og akrobatikk —
en ny varieté-sensasjon

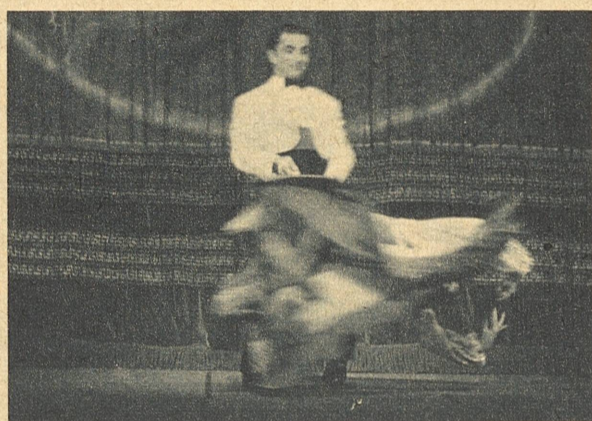
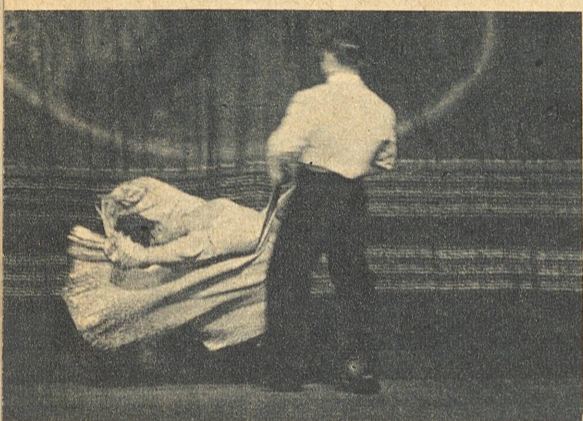
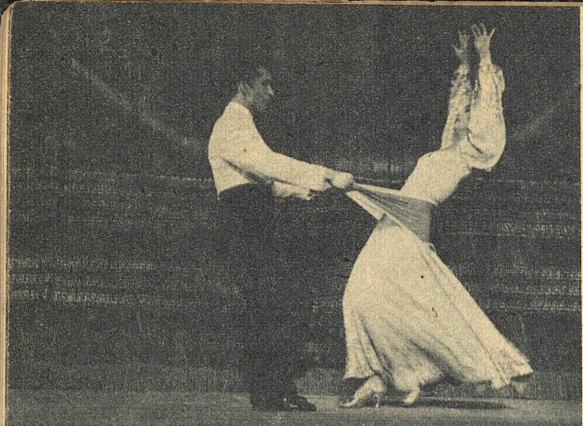
Det er enhver artists drøm å by på noe nytt, eller å gi de vanskelige og kunstrike „numre“, som har eksistert i årtusener, i det minste en ny variant. Murio og Mané, som i to måneder trollbandt berlinere i „Scala“, har oppfrisket den „mondene“ varieté-dansstil med en kraftig dosis rasepreget akrobatikk, og resultatet har gitt denne „kur“ rett!

I den hvirvlende, svingfulle bevegelse kommer hele den eksotiske, bøyelige gratie til uttrykk. Manés mor er fra Bordeaux, hennes far fra — Tahiti!



Kameraet holder hemmelig øye med Murio og Mané i deres glansnummer. Et silkesjal, som den vakre kvinne leikte med under dansen, blei brukt til å slynge med



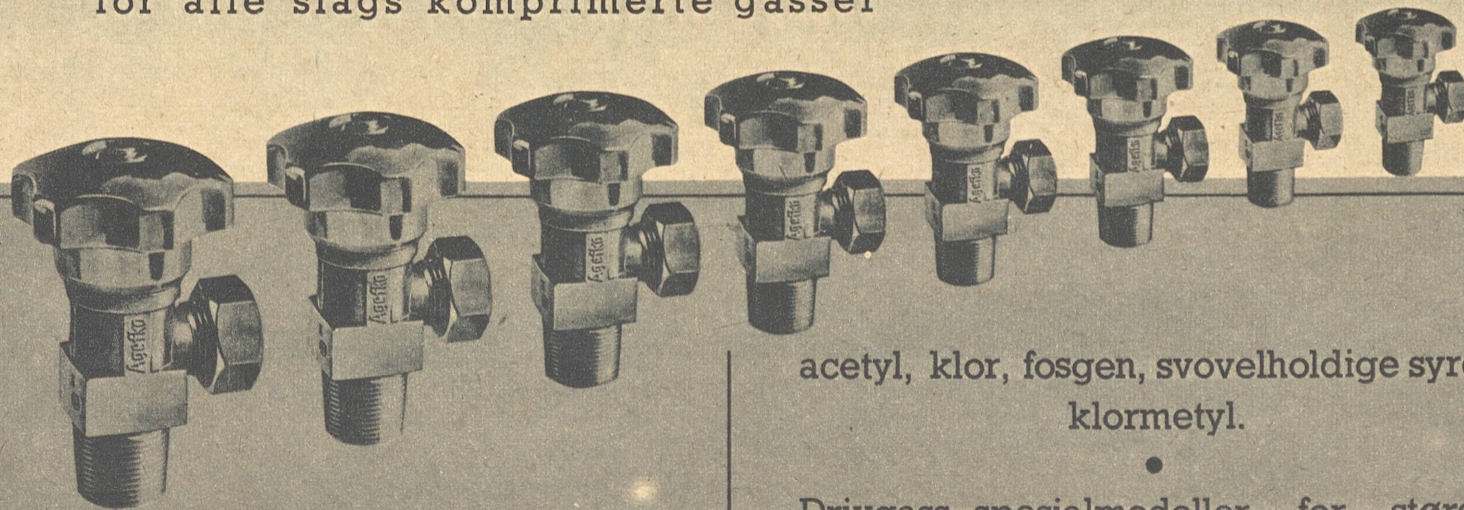


... Stadig hurtigere hever Manés slanke legeme seg fra gulvet, det flyr langt bakoverbøyd og i åndeløs hvirvel mer enn et dusin ganger gjennom luften, bare holdt oppe ved det tynne sjalet, der som ved et under motstår den enorme flyvende kraft... Inntil hun i myke svingninger igjen får fast grunn under føttene igjen!

Stålflasker-Ventiler

Gjennomgangsventiler - Hjørneventiler

for alle slags komprimerte gasser



som kullsyre, surstoff, kvelstoff, edelgasser, pressluft, vannstoff, ammoniak,

acetyl, klor, fosgen, svovelholdige syrer, klormetyl.

Drivgass-spesialmodeller for største ystelser, med kokegass, generatorgass, **Methan, Propan, Butan.**

KOHLENSÄURE-INDUSTRIE

AKTIENGESELLSCHAFT

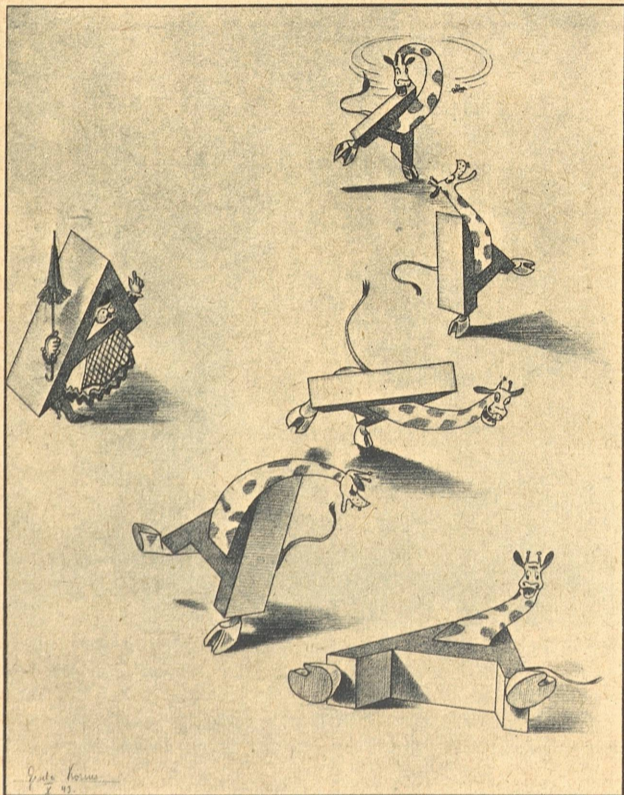
ABTEILUNG VENTIL-FABRIK · BERLIN W 62

50 års praksis Beste verkstedsarbeid og hensiktsmessigste konstruksjoner garanterer størst mulig sikkerhet og billighet i drift for et hvert formål.

DET DANSENDE A

„Signal“ avlaet besøk i læreatelieret for den første europeiske tegnefilmskole

Lett og ubesværet danser figurene i en tegnefilm over lerredet, og det ser ut som om de var blitt tegnet med samme letthet av en kunstner. Men filmen narrer oss: en kort tegnefilm, som avspilles på ti minutter, består av omtrent 15 000 enkeltbilder, som igjen er sammensatt av ca 45 000 eksakte tegninger. En eller flere tegnere greier ikke dette arbeidet, i en tegnefilmproduksjon arbeider hundrer. Det tyske tegnefilmselskap, hvorfra „Signal“ på følgende sider bringer noen bilder, har opprettet egne læreatelierer, hvor de unge kunstnere utdannes



Løst med humor. En av tegnefilmlærlingens første oppgaver er å tegne en gjenstand etter hukommelsen i alle de stillinger, som den kan innta i bevegelsen



Han begynte da han var 14 år. Utdannelsen av lærlingene begynner meget tidlig. Læreplanen omfatter alle grunnfag i tegning og maling. Over 100 lærlinger sitter i læreateliere, og alle har de det ærgjerrige ønske engang å få kunne arbeide med i produksjonsatelierene ved siden av som fasetegner

← Ved „fasebordet“. Tegningen av den figurlige bevegelse krever overmåte stor kunnskap. Det som på lerredet forekommer øyet å være glidende bevegelse, er på filmbandet en rekke på hverandre følgende ubevegelige enkeltbilder. Hvert av disse bilder er et resultat av nøyaktige bevegelses-studier

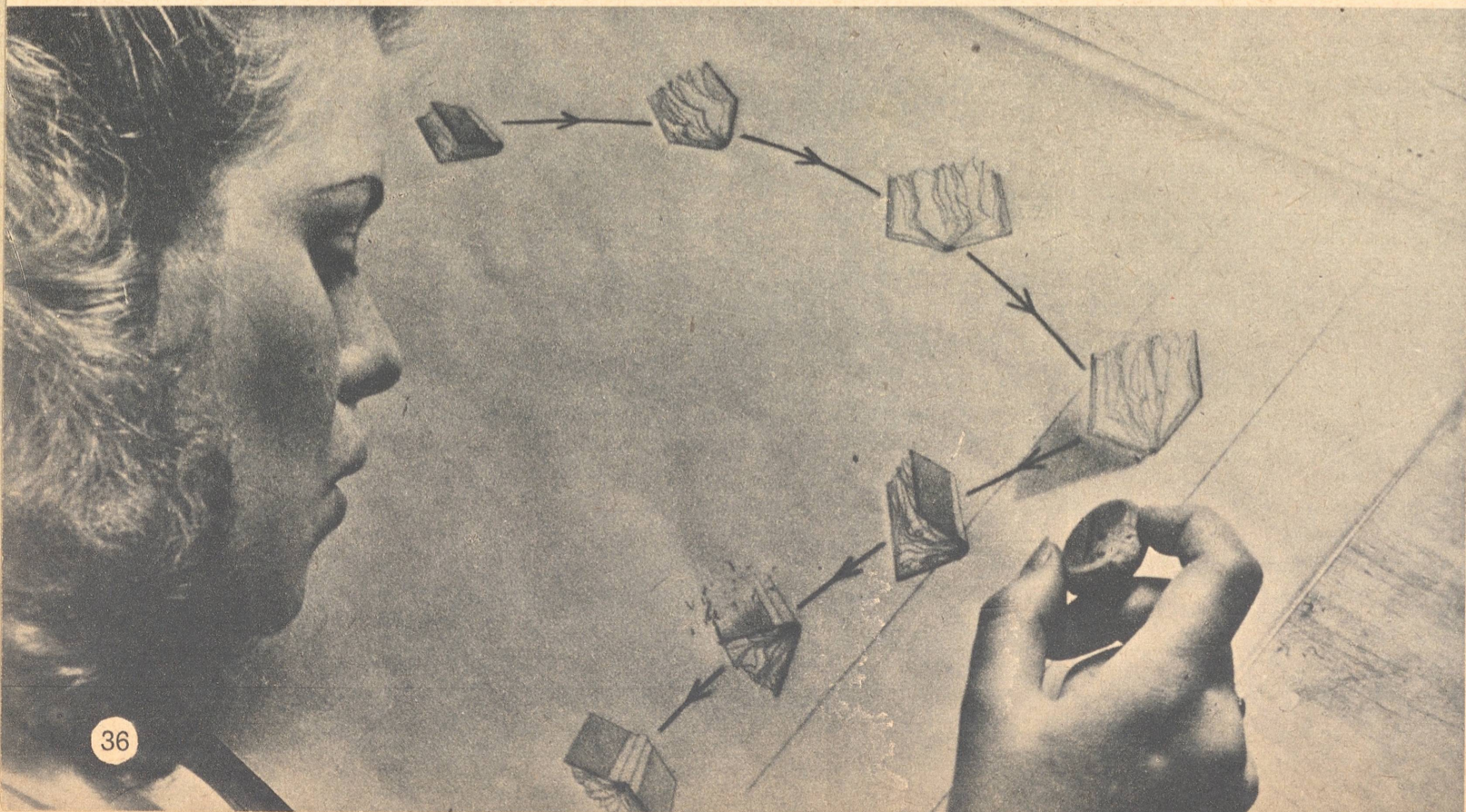




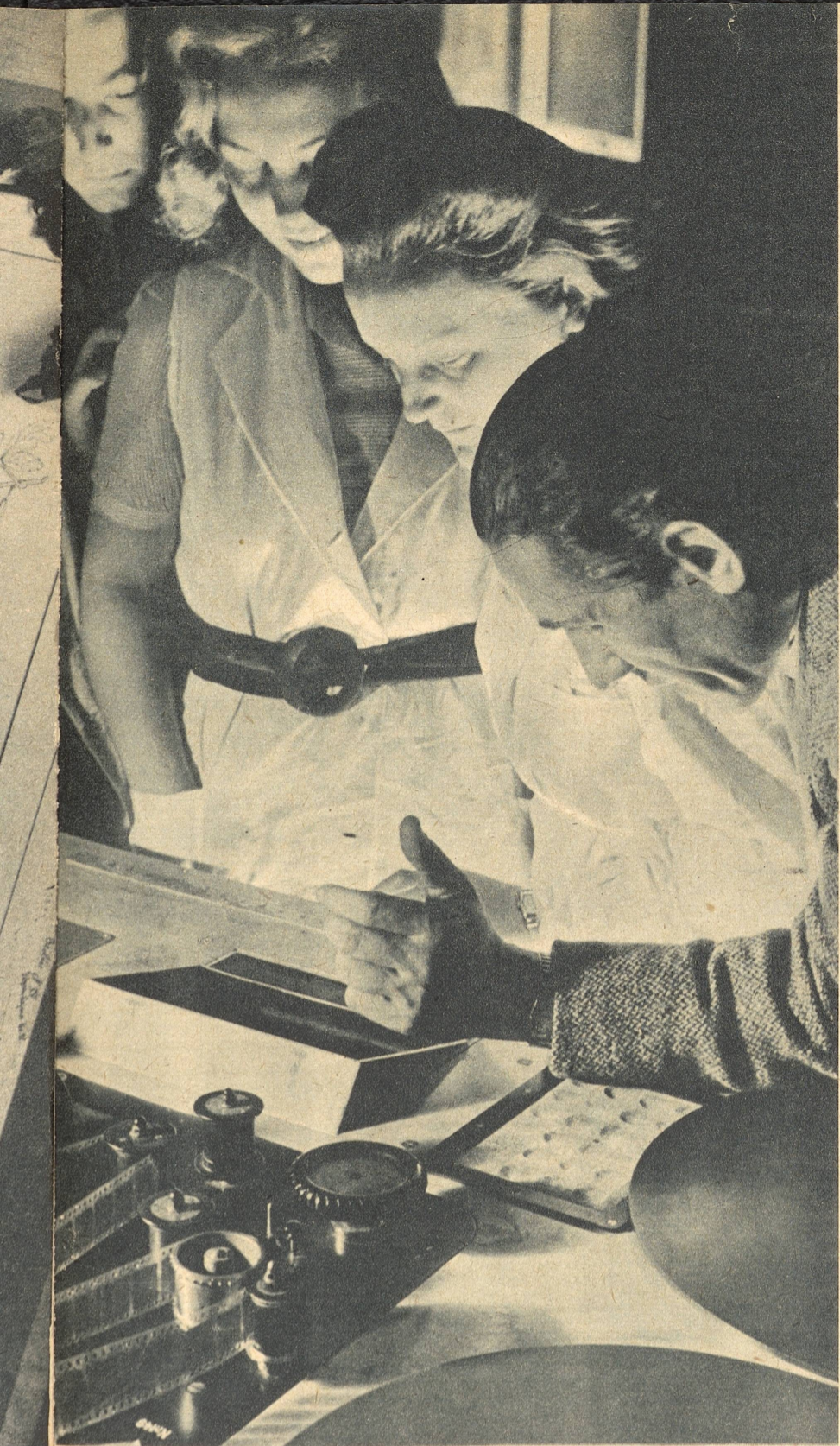
Sk'elett under en bordtale. Når en vil tegne et menneske i den holding som det vil innta under en bordtale er det viktig først å studere et skjelett nøye. Hver eneste gestus og hver bevegelse må også i tegnefilmen være anatomisk riktig



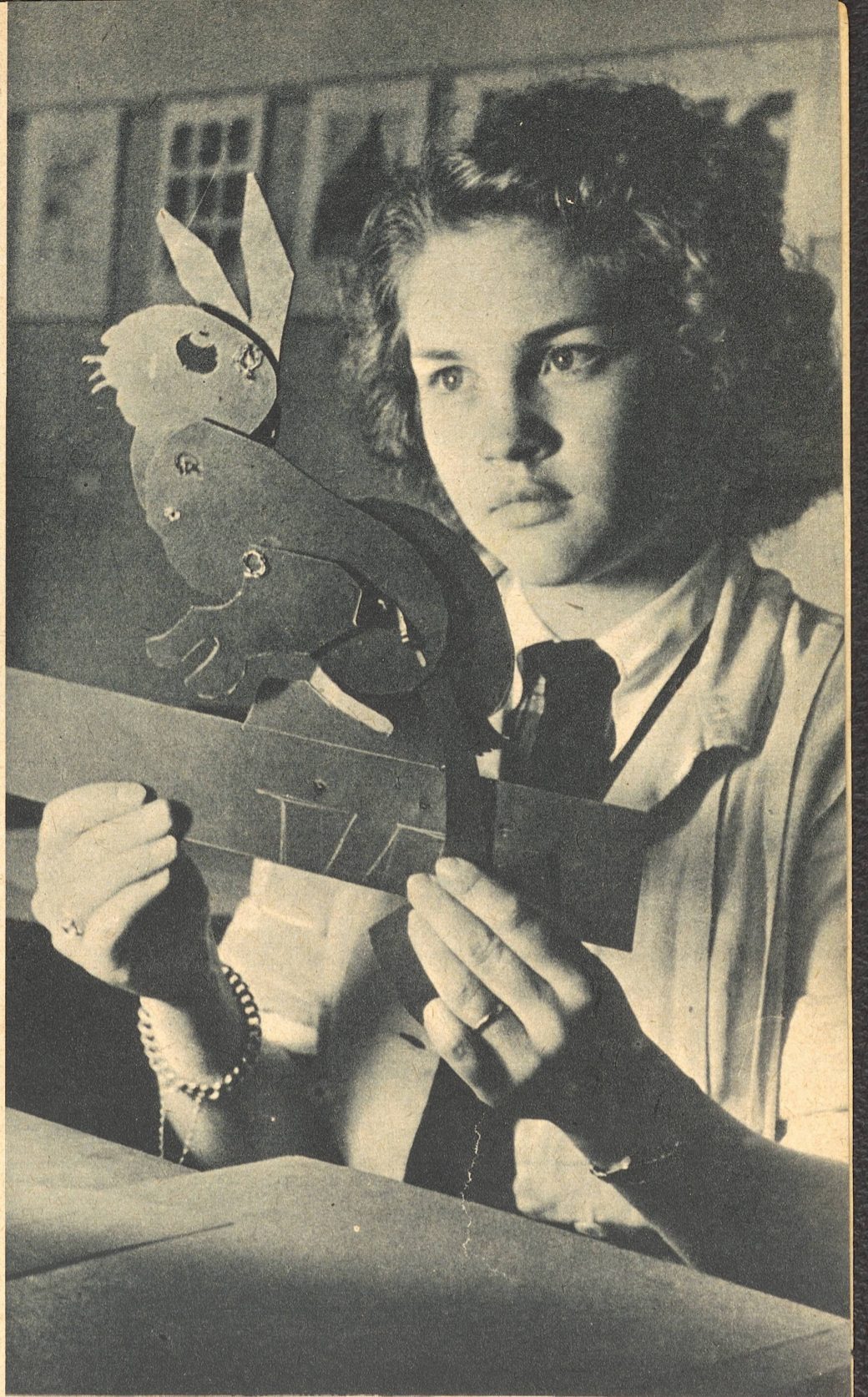
En gren med blad i strenge linjer. Tegnefilmen krever en særlig nøyaktig utførelse av tegningene. Elevene blir derfor fra begynnelsen av øvd i bare å arbeide med helt skarpe konturer og får ikke lov å legge seg til noen „genial strek“. Allikevel må de med denne strenge teknikk lære å gripe den naturlige form av f. eks. en gren med blad i hele dets rikdom



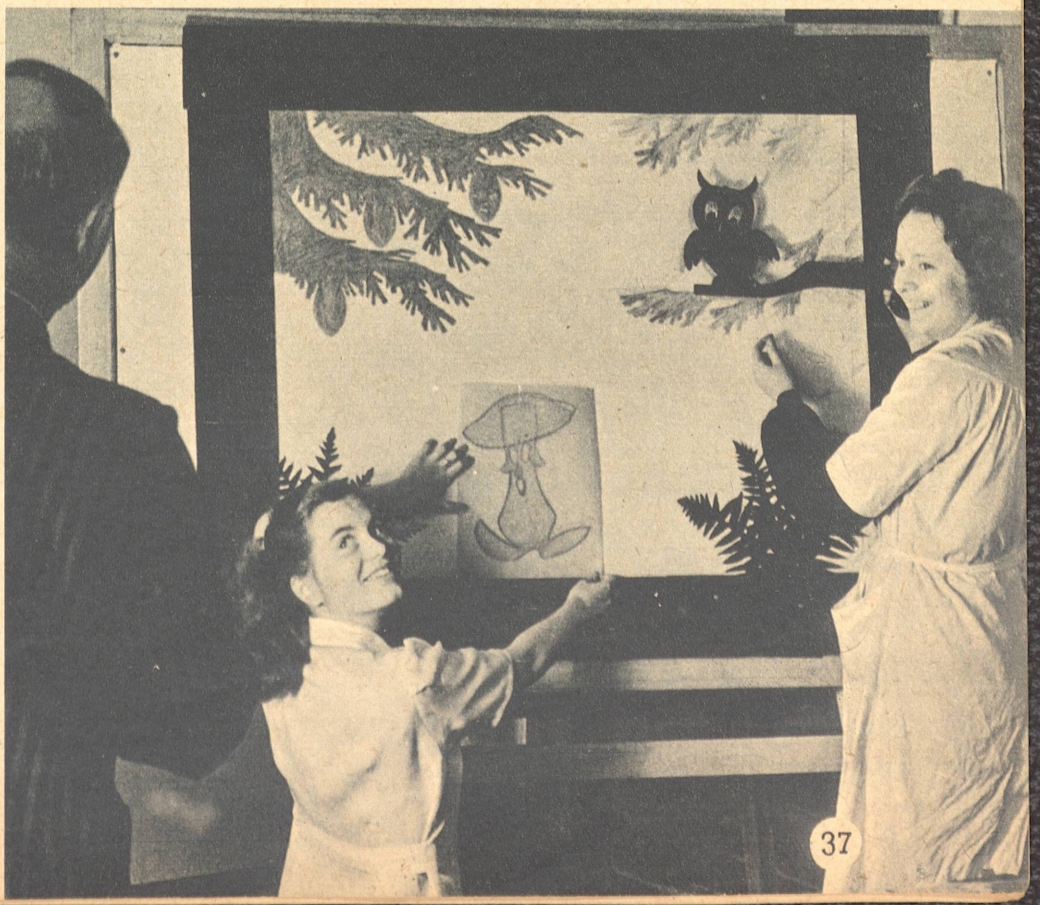
En bok faller ned på gulvet. Her har en av de yngste skuespillerinner løst oppgaven å tegne en bok, som blir kastet mot en vegg og så faller ned på gulvet, i de viktigste bevegelses-faser. Det er en av de første øvelser til oppgaver, som tegnefilmen seinere vil stille henne i praksis



Kritikk ved klippebordet. En kvinnelig elev har tegnet sin første selvstendige fase: en fremadskridende bjørn. Når en legger de første syv gjennomskittede folier over hverandre (bildet nedenunder), ser en alt linjenes framskridende forskyvning mot hverandre. Ved klippebordet (bildet ovenfor) ser vi bildet i glidende bevegelse. Læreren viser sin elev, hvilke feil arbeidet enno har



Løssloppen fantasi. Fullendt tegning alene skaper ikke noen fullendt fase-tegner. Oppøvelsen av følelsen for bevegelse og musikalsk skikkelse er som selve tegneutdannelsen et ytterst viktig fag. Elevene studerer på stillbare pappmodeller (bildet ovenfor) virkningen av hver bevegelse. For sin skyggescene tenker de seg selv ut pantomimer, hvor en ugle og en komisk sopp som her spiller en rolle (bildet nedenunder)





Smukke grønne uniformer og en stolt holdning setter sitt preg på de tyveårige franskmenn som gjør sin tjenesteplikt i „Chantiers de Jeunesse“, arbeidstjenestens musikkorps. Hundreogførti mann står parate, og på et tegn av sjefen blåser de blinkende instrumenter en marsj som river de unge med seg



Bulgarske flyvere har slått opp en telby i nærheten av en bulgarsk landsby. Glade over den uventede vveksling i dagens vante arbeid kommer landsbyboerne til, der blir hurtig sluttet vennskap, og de skjønneste piker i landets malerisk brokete drakter synger og danser til underholdning for soldatene



Den barnerikeste landsby i Tyskland er Grossarl i Salzburg-distriktet. Med et innbyggertall på 2034 mennesker er der over 300 mødre med æreskorset, altså med minst fire barn. Hos bonden her er der ti gutter og piker i alle aldre, brunhårete og blonde

Fra Coimbra til Petsamo

Ungdom i europeiske land



I „barnebyen“ ved Coimbra, som lægen, professor Bissaya Barreto lot oppføre, lærer Portugals yngste på en hyggelig måte sitt land å kjenne. Fra „fyr-tårnet“ ved Aveiro ser man over husene i miniatyr-byen, hvor landets og koloniernes byggverk og anlegg, symboler på det nasjonale liv, er gjengitt naturtro



„Talkoot“ heter trylleordet, i hvis tegn Finland i den kalde vinteren blir forsynt med brensel. Talkoot er en gammel form for den frivillige finske arbeids-hjelp. Med øks og sag drar hele Finland, framfor alt den finske ungdom, ut i skogene for ved ærlig arbeid å erverve seg talkoot-tegnet, tømmer-huggerøksen



Prektige gamle nederlandske herregårder og slotter, som lenge har stått tomme, er no fylt med nytt liv. Pikene i den nederlandske arbeids-tjeneste fikk dem overlatt. Herfra går deres veg til bondegårdene eller til byen i nærheten, hvor de hjelper husmødrene dyktig i arbeidet



Jakt - sports - og forsvarsvåpen

10 - tastet adderings - og bokholdermaskiner

presisjons - finmålingsverktøy



F. GALLERBACH

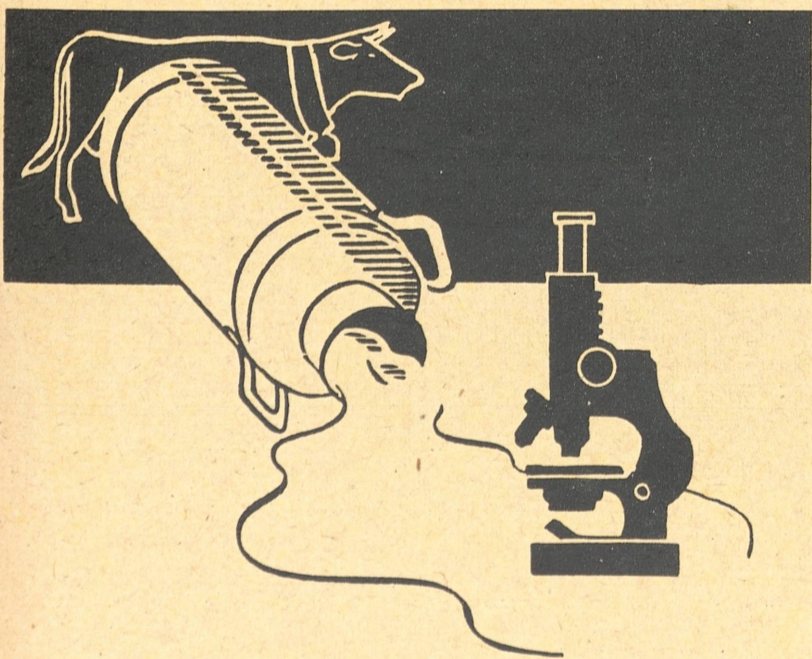
S 22

MAUSER-WERKE A.-G. OBERNDORF/N.



Overalt hvor man taler om lægemidler, kjemikalier og reagenser, nyter navnet E. MERCK spesiell tillit.

DARMSTADT · CHEMISCHE FABRIK · SIDEN 1827



BARE FRISK MELK

av kjernesunne kuer blir separert og sammen med myse forvandlet til Milei. Skarpe kontrollmetoder sikrer dette råstoffets kvalitet.

Milei den pålitelige eggerstatning

Dr. Schleichner

ADOX

FOTO

Verdens
eldste fotokjemiske
fabrikk

Signal



**Under
Afrodites øyne**

I dette nummer beretter
„Signal“ om de unge
skuespillere i den
tyske tegnefilm